

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ НАПЕРЕДОДНІ ВИБОРІВ:

РЕЗУЛЬТАТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ОПИТУВАННЯ
ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ, ПРОВЕДЕНОГО КМІС НА
ЗАМОВЛЕННЯ ГО «ДЕТЕКТОР МЕДІА»

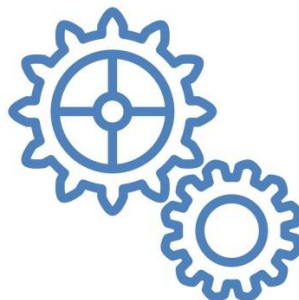
АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

Жовтень-2018

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ	3
ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ	5
РОЗДІЛ І. ІНТЕРПРЕТАЦІЇ АКТУАЛЬНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ	12
1.1 Застосовані підходи і структура розділу	12
1.2 «Кристалізація» думок і поглядів населення України з актуальних суспільно-політичних подій	13
1.3 Інтерпретації населенням актуальних-суспільно політичних подій	16
1.4 Індекс прoderжавницьких vs. проопозиційних / проросійських інтерпретацій	44
1.5 Телеканали, що просувають твердження, які поділяють респонденти	56
1.6 Телеканали та інтерпретація актуальних суспільно-політичних подій	58
1.7 Політики та популярні особистості, котрі просувають твердження, які поділяють респонденти	71
1.8 Політики та популярні особистості та інтерпретація актуальних суспільно-політичних подій	72
РОЗДІЛ ІІ. ЗАГАЛЬНІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ НАСТРОЇ	82
2.1 Найбільші загрози для незалежності України	82
2.2 Сфери відповідальності органів влади України	87
2.3 Встановлення миру на Донбасі	88
2.4 Томос	91
2.5 Користування соціальними мережами	92
2.6 Повернення В. Медведчука в українську публічну політику	94

Всеукраїнське соціологічне опитування проводилося Київським міжнародним інститутом соціології у вересні 2018 року на замовлення ГО «Детектор медіа». У процесі дослідження шляхом опитування вивчалися думки й погляди дорослих жителів України (віком від 18 років), пов'язані з ефективністю державної політики у сфері інформаційної безпеки напередодні виборчих кампаній 2019 року. Основні етапи дослідження включали розробку анкети і супровідного інструментарію, розробку вибірки, проведення інтерв'ю з респондентами, контроль якості виконаної роботи, введення та перевірку даних на логічні помилки, підготовку остаточного масиву даних, таблиць одно- і двовимірних розподілів та аналітичного звіту.

Для проведення опитування було розроблено стратифіковану, чотириступеневу вибірку, випадкову на кожному ступені. Вибірка репрезентативна для дорослого населення, яке постійно проживає на території України, не проходить військової служби й не перебуває у в'язницях або медичних закладах (лікарнях, медичних інтернатах). До вибірки не включалися території, які тимчасово не контролюються владою України, — АР Крим, окремі райони Донецької й Луганської областей.

Спочатку населення України було стратифіковано за регіонами (24 області та м. Київ), далі населення кожного регіону додатково стратифікувалося на міське (міста і селища міського типу) й сільське населення (за винятком м. Києва, де населення суцільно міське). Тобто в цілому населення України було поділено на 49 страт. Для кожної страти пропорційно до чисельності дорослого населення визначалося, скільки інтерв'ю в ній має бути проведено, а також скільки населених пунктів, де буде проводитися опитування, має припадати на неї. У випадку Донецької й Луганської областей для стратифікації використовувалася чисельність населення лише тих територій, які контролюються владою України.

Після стратифікації проводився відбір конкретних точок, де мали працювати інтерв'юери. На першому етапі в межах кожної страти відбиралися населені пункти. Міські населені пункти відбиралися з імовірністю, пропорційною до чисельності дорослого населення в населеному пункті. В межах страт сільського населення спочатку відбиралися райони (з імовірністю, пропорційною до

чисельності дорослого сільського населення в районі), а в межах уже відібраного району випадковим чином відбиралися села. На другому етапі в межах кожного населеного пункту відбиралися виборчі ділянки. На третьому етапі для кожної виборчої ділянки відбиралася початкова адреса — вулиця, номер будинку та, у випадку багатопверхових будинків, номер квартири, з якої інтерв'юери розпочинали опитування. На четвертому етапі відбувався відбір та опитування респондентів методом модифікованої маршрутно-ї вибірки.

Опитування проводилося методом особистих інтерв'ю із використанням планшетів у домогосподарствах проживання респондентів.

Унаслідок реалізації випадкової на всіх етапах вибірки у фінальному масиві даних дещо перепредставлені жінки та особи старшого віку. Для відновлення правильних пропорцій були побудовані спеціальні статистичні «ваги».

Дані наводяться для України в цілому й окремо для чотирьох макрорегіонів України. Склад макрорегіонів: *Західний* макрорегіон — Волинська, Рівненська, Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Закарпатська, Хмельницька, Чернівецька області; *Центральний* макрорегіон — Вінницька, Житомирська, Сумська, Чернігівська, Полтавська, Кіровоградська, Черкаська, Київська області, м. Київ, *Південний* макрорегіон — Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Херсонська, Одеська області, *Східний* макрорегіон — Донецька, Луганська і Харківська області.

Польовий етап дослідження тривав із 8 по 23 вересня 2018 року. Загалом у рамках дослідження було проведено 2026 інтерв'ю з респондентами, які проживають у 110 населених пунктах України.

Статистична похибка для вибірки 2026 респондентів (з імовірністю 0,95 і за дизайн-ефекту 1,5) не перевищує:

- о 3,3 % для показників, близьких до 50 %,
- о 2,8 % для показників, близьких до 25 або 75 %,
- о 2,0 % для показників, близьких до 12 або 88 %,
- о 1,4 % для показників, близьких до 5 або 95 %,
- о 0,7 % для показників, близьких до 1 або 99 %.

ІНТЕРПРЕТАЦІЇ АКТУАЛЬНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

- Респондентам під час опитування пропонувалося розглянути 15 різних актуальних суспільно-політичних подій і обрати одну з двох їх інтерпретацій. Інтерпретації підбиралися таким чином, щоб одна з них відповідала умовно продержавницькій позиції, друга — умовно відповідала тезам, які просуваються опозицією всередині країни та/або російською пропагандою. Вочевидь, спектр інтерпретацій сам по собі є значно ширшим і отримані результати не можуть інтерпретуватися як однозначне послідовне відстоювання певної позиції. Респонденти обирали той наратив, який їм *радше* ближчий, тим більше, що самі пропоновані інтерпретації вже задавали рамки розуміння для респондента (значно спрощуючи розглянуті події). Разом із цим, цінність результатів і полягає в тому, щоб розуміти, до яких саме інтерпретацій наразі *схиляються* думки звичайних громадян країни.
- **По-перше, з більшості розглянутих питань простежується невисокий рівень кристалізації настроїв населення.** Іншими словами, є істотна кількість тих, хто не визначився зі своєю позицією. Найбільш кристалізованими є думки й погляди населення на питання боротьби з корупцією, економічної ситуації і співробітництва з МВФ (не менше 77 % мають визначену думку). Із більшості інших питань простежується радше середній рівень кристалізації, при якому 50–66 % визначилися зі своєю думкою. У середньому кожний респондент казав, що в нього / неї невизначена думка щодо 5,5 із 15 запитань. 65 % респондентів на не менш ніж чотири з 15 запитань відповідали, що вони не визначилися, з якою інтерпретацією погоджуються більшою мірою.
- Водночас, по-друге, **простежується відсутність консенсусу в суспільстві з абсолютної більшості розглянутих подій.** Лише у випадку економічної ситуації, боротьби з корупцією і співробітництва з МВФ простежується наявність радше консенсусу, причому в негативній формі, при якій переважна більшість населення вважає кризовим стан економіки (60 %), не

вбачає доцільності у співпраці з МВФ (65 %), а також вважає, що влада не зацікавлена в боротьбі з корупцією (73,5 %) Протилежних інтерпретацій дотримується абсолютна меншість населення. **о З іншого боку, є тенденція до консенсусу в інтерпретації з питань, що Олег Сенцов є політичним в'язнем (55 % проти 4 %, які дотримуються інакшої думки), що саме Росія не виконує Мінські домовленості (52 % проти 10 %) і що Україна зробила правильно, розпочавши судовий процес із «Газпромом» (49 % проти 18 %).** Водночас, доцільно враховувати істотну частку тих, хто не визначився з цих питань.

- У випадку решти запитань обирали певну інтерпретацію 12–39 % респондентів. Тобто, з одного боку, є істотна частка тих, хто має невизначену позицію. З іншого боку, перевага однієї інтерпретації над іншою у кращому випадку лише відносна.
- По-третє, найбільший регіональний розрив в інтерпретаціях простежується у випадку виконання Мінських домовленостей, суду з «Газпромом», злочинів праворадикальних організацій, справи Олега Сенцова, Томосу, начебто провокування Президентом загострення на Донбасі, ініціативи Президента щодо вступу в ЄС / НАТО. Тобто **топ-питання «регіонального розколу» в першу чергу стосуються інтерпретацій конфлікту з Росією**, меншою мірою це інші питання. **Найбільш об'єднавчими є питання економіки, корупції і співробітництва з МВФ – в негативній формі.**

ПРОДЕРЖАВНИЦЬКІ VS. ПРООПОЗИЦІЙНІ ТА /АБО ПРОРОСІЙСЬКІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ: ІНДЕКС

- Відповіді респондентів щодо 15 актуальних запитань можна звести в загальний індекс проопозиційні та/або проросійські vs. продержавницькі інтерпретації, а також в окремі індекси, які стосуються лише інтерпретацій подій у контексті конфлікту з Росією / лише інтерпретацій подій у контексті економіки, корупції, внутрішньої політики. Індекси змінюються від 0 до 100, де 100 — максимально проопозиційна та / або проросійська інтерпретація.
- Середнє значення індексу загалом становить **49,8, що означає: серед населення є приблизно рівномірна суміш продержавницьких і проопозиційних та/або проросійських інтерпретацій.** При цьому 40,5 % респондентів отримали бал 41–60, що відповідає їхній частини продержавницькій, частини проопозиційній та/або проросійській інтерпретацій подій. Крайні бали, які свідчать про саме послідовно проопозиційні / проросійські думки (81–100) або послідовно продержавницькі думки (0–20), мають лише, відповідно, 5 % і 7 %.
- У випадку конфлікту з Росією середнє значення індексу стає **40,4, тобто він тяжіє, хоч і злегка, але в бік продержавницьких інтерпретацій.** 51 %

респондентів мають бал, що свідчить радше про підтримку продержавницьких тез, а про підтримку тез опозиції та / або російської пропаганди — 16 %.

- Протилежна картина простежується щодо економіки, корупції, внутрішньої політики — середній бал становить 63,4, тобто радше тяжіє до проопозиційності та/або проросійськості. При цьому 52 % мають радше проопозиційний бал, а 14 % — продержавницький (у даному випадку його можна також трактувати і як провладний).
- Існує досить виразна тенденція зростання проопозиційності та/або проросійськості настроїв із Заходу на Схід. Загалом індекс зростає із 44,7 до 56,1, у випадку конфлікту з Росією — із 34 до 48,1, у випадку інших питань — з 60,5 до 67,7. У випадку індексу щодо Росії на Заході частка жителів, які мають проросійські настрої, становить 9 %. У Центрі цей показник зростає до 15 %, на Півдні — 20 %, а на Сході сягає 28 %. Відповідно, якщо на Заході 68 % респондентів поділяють продержавницькі інтерпретації подій навколо конфлікту з Росією, то в Центрі — 54 %, на Півдні і Сході — 36–38 %.
- Загалом, із 15 тез «середній» респондент у п'яти випадках має продержавницьку позицію, у п'яти — проопозиційну та/або проросійську, у п'яти — невизначену. На Заході й у Центрі в середньому більше тих, хто має більше продержавницьких інтерпретацій, на Півдні і в Центрі — проопозиційних та/або проросійських.

ТЕЛЕКАНАЛИ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ АКТУАЛЬНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

- Лише 50 % респондентів можуть назвати телеканал, який, на їхню думку, просуває інтерпретації, що їх поділяє сам учасник опитування. Ще менше (32 %) можуть сказати, який канал, навпаки, просуває протилежні інтерпретації. Якщо говорити про канали, які подобаються, то відносно найчастіше називалися «1+1» (20 %), «Інтер» (16 %) і «Україна» (16 %). Дещо рідше — ICTV (11 %), «112» (10 %), СТБ (8 %). Інші називалися рідше, в т. ч. NewsOne назвали 5 %.
- Усім респондентам ставилося пряме запитання: які телеканали, на їхню думку, просувають ті чи інші твердження / інтерпретації (незалежно від того, дивляться вони чи не дивляться ці телеканали). У випадку всіх тверджень не більше третини респондентів співвідносять їх із певним телеканалом. Це свідчить про низький рівень кристалізації іміджу певних телеканалів на рівні суспільства в цілому. Загалом, лише у випадку «1+1» простежується досить помітна тенденція, що цей канал частіше асоціюються із просуванням проукраїнських інтерпретацій актуальних подій.

- Якщо говорити про конфлікт із Росією, то серед тих, хто поділяє радше продержавницькі інтерпретації подій, більше тих, хто дивиться: «1+1» (31 % проти 7 % серед тих, хто поділяє радше проопозиційні та / або проросійські інтерпретації), ICTV (16 % проти 5,5 %), СТБ (12 % проти 4 %). Водночас, серед тих, хто поділяє радше проопозиційні та / або проросійські інтерпретації, більше тих, хто дивиться: «Інтер» (21 % проти 15 % тих, хто поділяє радше продержавницькі інтерпретації), «112» (16 % проти 10 %), NewsOne (12 % проти 2,5 %), російські канали (5 % проти 0,2 %).

ПОЛІТИКИ ТА ПОПУЛЯРНІ ОСОБИСТОСТІ Й ІНТЕРПРЕТАЦІЯ АКТУАЛЬНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

- Лише 49 % респондентів можуть назвати принаймні одного політика чи популярну особистість, які просувають інтерпретації подій, із якими згоден респондент. Водночас, серед населення країни в цілому максимальний показник не перевищує 11 %. На рівні України в цілому топдіячами за цим показником є Юлія Тимошенко (11 %), Анатолій Гриценко (11 %), Олег Ляшко (9 %), Святослав Вакарчук (8 %), Вадим Рабінович (7 %), Петро Порошенко (6 %), Юрій Бойко (5 %), Андрій Садовий (5 %), Володимир Гройсман (5 %) і Євгеній Мураєв (4,5 %).
- Подібно до телеканалів, вивчався зв'язок між певними інтерпретаціями та довірою до окремих політиків / популярних особистостей. Якщо говорити про індекс щодо конфлікту з Росією, то серед тих, хто поділяє радше продержавницькі інтерпретації, більше тих, хто вважає, що твердження, які поділяє сам респондент, просуваються такими політиками й популярними особистостями, як Анатолій Гриценко (16 % проти 6 % серед тих, хто має радше проросійські орієнтації), Петро Порошенко (10 % проти 1 %), Святослав Вакарчук (11,5 % проти 4 %), Андрій Садовий (8 % проти 2 %), Олег Тягнибок (5 % проти 1 %). Натомість серед тих, хто радше поділяє проопозиційні та/або проросійські інтерпретації, дещо більше тих, хто говорив про: Юрія Бойка (15 % проти 2 %), Вадима Рабіновича (17 % проти 3 %), Євгенія Мураєва (13 % проти 2 %), Олександра Вілкула (6,5 % проти 1 %), Анатолія Шарія (5,9 % проти 0,2 %) і Михайла Добкіна (5 % проти 0,2 %).
- У випадку індексу щодо інших питань (економіка, корупція, внутрішня політика) серед тих, хто поділяє продержавницькі інтерпретації, частіше називалися: Петро Порошенко (26 % проти 1 %), Володимир Гройсман (14 % проти 2 %), Анатолій Гриценко (15 % проти 9,5 %), Святослав Вакарчук (13 % проти 7 %), , Мустафа Найєм (8 % проти 2 %) і Арсен Аваков (5 % проти 0,5 %). о Серед тих, хто радше поділяє проопозиційні та/або

проросійські інтерпретації, дещо більше тих, хто говорив про Вадима Рабіновича (9,5 % проти 3 %).

НАЙБІЛЬШІ ЗАГРОЗИ ДЛЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ. СФЕРИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ

- Переважна більшість українців вбачає більше загроз для незалежності України серед внутрішніх причин, а не серед зовнішніх: **57 % респондентів вважають топ-загрозою корупцію у владі** (діаграма 1.1.1). Майже вдвічі менше (32 %) говорять про гібридну війну з боку Росії. До топзагроз також доцільно зарахувати популізм політиків (24 %), вплив олігархів (23 %), відсутність нових облич (22,5 %), еміграцію (19 %). У всіх регіонах не менше 53 % назвали корупцію, а водночас дії Росії — не більше третини (24–36,5 % на Заході й у Центрі, 25–27 % на Півдні та Сході).

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СИТУАЦІЮ В КРАЇНІ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ МИРУ НА ДОНБАСІ

- Переважна більшість громадян (63,5–74 %) досить правильно відносить зовнішню політику, безпеку до сфер відповідальності Президента. Однак **від чверті до половини громадян вважають Президента відповідальним у сферах, де його конституційні можливості більш обмежені. Зокрема, у ключовому для України питанні корупції 47 % покладають відповідальність саме на Президента.** У випадку реформування економіки кожен третій (31 %) вважає відповідальним теж саме главу держави.
- Після Президента найчастіше відповідальність покладається на уряд / прем'єр-міністра. Особливо часто їх називали відповідальними за реформування економіки (52 %), підвищення тарифів (56 %, при цьому 24,5 % покладають відповідальність на Президента) та децентралізацію (37 %, при 27 % тих, хто називав Президента). Сумарно Президента / уряд / прем'єр-міністра відповідальними називала більшість респондентів для практично всіх сфер, крім безпеки (де 45 % говорять про правоохоронні органи). Симптоматичним для України є те, що не більше 8 % називали парламент відповідальним за певну сферу.
- Якщо говорити окремо про війну на Донбасі, то **найбільше українців (майже половина, 46 %) вважають, що встановлення миру залежить від особисто Петра Порошенка.** Трохи менше (43 %) говорять про Володимира Путіна. Ще 30 % говорять про в цілому українську владу, а 16,5 % — про в цілому російську владу. Загалом, 74 % українців принаймні почасти вважають, що встановлення миру залежить від України, 59 % — від

Росії, 8 % — від Заходу. Навіть на Заході і в Центрі приблизно однакова кількість людей покладають відповідальність на Петра Порошенка і Володимира Путіна, водночас більше на українську владу в цілому, ніж на російську владу.

- Лише 13 % українців вважають, що Росія зацікавлена у встановленні миру на Донбасі. Не погоджуються з цим 56 %, а ще 30 % не визначилися зі своєю думкою. **Водночас, лише 14 % українців вважають, що українська влада має йти на поступки Володимиру Путіну для миру (з цим не згодні — 53–56 %). Тільки 18 % громадян України згодні з тим, що для миру треба жертвувати територіями й частиною незалежності (не вважають так 56 %). А ще 26,5–33 % завагалися з відповіддю. Причому неочікувано, що із Заходу на Схід зменшується число тих, хто готовий йти на жертви територіями / незалежністю заради миру — із 23 % до 10 %.**
- Загалом, у питаннях інформації щодо ситуації на Донбасі відносно найбільше українців довіряють у першу чергу волонтерам (27 %), речникам ЗСУ (23 %) і мешканцям прифронтових територій (19 %). Далі йдуть українські державні ЗМІ (13,7 %) українські блогери (11,4 %), українські приватні ЗМІ (10,4 %).

ТОМОС

- **Лише 28,5 % жителів України кажуть, що вони знають, що таке томос.** Серед тих, хто знає, відносно найбільше (42 %) дізналися від ЗМІ. Оскільки на Заході України 43 % знають, що таке томос, то в Центрі — 30 %, на Півдні і Сході — лише 16–18 %.

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ

- **18 % українців користуються нині принаймні однією російською соціальною мережею.** При цьому на запитання про те, якою мережею вони користуються найчастіше, 7 % серед усіх респондентів назвали одну з російських мереж. Найнижче користування російськими соціальними мережами — на Заході (13 %). Водночас в інших регіонах це 18–23 % населення.
- **Трохи більше половини населення України (54 %) не вважає, що користування російськими соціальними мережами є небезпечним.** Вважають їх небезпечними 21 %. При цьому, якщо на Заході небезпеку вбачають 33 %, то в Центрі — уже 20 %, на Півдні і Сході — 10,5–15 %.
- Серед тих, хто користується принаймні однією російською соціальною мережею, 18 % вважають їх небезпечними (не вважають — 73 %). А серед некористувачів 22 % вважають їх небезпечними (проти 49 %).

ПОВЕРНЕННЯ ВІКТОРА МЕДВЕДЧУКА В ПУБЛІЧНУ ПОЛІТИКУ, ЗОКРЕМА Й МЕДІЙНИЙ КОНТЕКСТ

- Близько половини респондентів (52 %) не змогли відповісти на запитання, хто перш за все сприяє поверненню Віктора Медведчука в публічну політику. Відносно найбільше людей убачають у цьому «руку Кремля» (21 %), українських олігархів (15 %) і представників «сім'ї» Віктора Януковича (12 %). Менше людей говорили про Петра Порошенка (5,5 %) і Юлію Тимошенко (3 %).
- Віктор Медведчук у першу чергу сприймається як кум Володимира Путіна — так кажуть 35 % українців. Але якщо на Заході й у Центрі таких людей 39,5–41 %, то на Півдні і Сході — 23–27,5 %. Ще 13 % сприймають Віктора Медведчука як представника мінської Тристоронньої контактної групи (ТКГ), 10 % — як экс-голову президентської адміністрації Леоніда Кучми (й у випадку цих характеристик регіональні відмінності більш рівні). Разом із цим, доцільно звернути увагу, що із Заходу на Схід з 1 % до 9 % зростає сприйняття Віктора Медведчука як того, хто ефективно звільняє полонених.
- Позитивніше сприйняття Віктора Медведчука простежується у випадку, якщо респонденту подобається канал NewsOne (і меншою мірою це стосується «112»). По-перше, серед респондентів, які не вважають жоден із цих каналів таким, що просуває їхні ідеї, 49 % не змогли відповісти на запитання щодо Віктора Медведчука. А серед тих, хто дивиться NewsOne / «112» — тільки не більше чверті не змогли відповісти. По-друге, серед тих, хто дивиться NewsOne / «112», більше тих, хто сприймає Віктора Медведчука в більш нейтрально-позитивних інтерпретаціях.

РОЗДІЛ І. ІНТЕРПРЕТАЦІЇ АКТУАЛЬНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

1.1 Застосовані підходи і структура розділу

Перш ніж перейти до аналізу, доцільно навести структуру подальшого викладу матеріалу.

Для вивчення інтерпретацій населенням України актуальних суспільно-політичних подій респондентам зачитувалися 15 пар інтерпретацій різних подій, які стосувалися як зовнішньої, так і внутрішньої політики в Україні. Кожна подія включала на вибір дві інтерпретації: ту, яку умовно можна охарактеризувати як продержавницьку, й ту, яку умовно можна охарактеризувати як проопозиційну чи проросійську. Розподіли відповідей щодо кожної події можна аналізувати як окремо, так і зводити відповіді респондентів на різні події в загальніші індекси.

Далі, по-перше, буде розглянуто питання, наскільки взагалі кристалізовані думки населення щодо окремих подій. Під кристалізацією ми розуміємо наявність власної позиції, що проявляється у виборі однієї з двох інтерпретацій (а не наполяганні, щоб інтерв'юер відмічав варіант «не визначилися»).

По-друге, будуть розглядатися розподіли відповідей щодо кожної події серед респондентів у цілому і серед різних груп (з особливим акцентом на міжрегіональних відмінностях).

По-третє, відповіді респондентів щодо цих 15 подій будуть зведені у три індекси для більш зручних і наочних узагальнень.

По-четверте, буде розглянутий зв'язок між тим, які телеканали / політики / популярні особистості подобаються респонденту, й тим, які інтерпретації поділяє респондент.

Необхідно також підкреслити, що, вочевидь, спектр інтерпретацій розглянутих подій сам по собі є значно ширшим і отримані результати не можуть інтерпретуватися як однозначне послідовне відстоювання певної інтерпретації. Респонденти обирали той наратив, який їм *скоріше* ближчий, тим більше, що самі

пропоновані інтерпретації вже задавали рамки розуміння для респондента (значно спрощуючи розглянуті події). Разом із цим, цінність результатів і полягає в тому, щоб розуміти, до яких саме інтерпретацій наразі *схиляються* думки звичайних громадян країни.

1.2 Кристалізація думок і поглядів населення України з актуальних суспільно-політичних подій

Найбільш кристалізованими є думки й погляди населення на питання **боротьби з корупцією, економічної ситуації і співробітництва з МВФ** (не менше 77 % мають визначену думку; таблиці 1.2.1).

Натомість **найменш кристалізованими** є думки щодо **надання томосу, затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка, зміни АТО на ООС, допомоги Дональда Трампа Україні** (46–49,5 % визначилися зі своєю думкою).

Із решти питань простежується радше середній рівень кристалізації, при якому, з одного боку, більшість (50–66 %) визначилися зі своєю думкою, але, з іншого боку, істотна частка населення (від третини до половини) мають невизначену думку.

Із 15 питань, які обговорювалися з респондентом, **у середньому в 5,5 випадках респондент відповідав «важко сказати»**, а 65 % респондентів на менше ніж у випадку чотирьох запитань відповідали «важко сказати» (в т. ч. 29 % — не менш ніж у випадку восьми запитань).

Таблиці 1.2.1

% респондентів, які визначилися зі своєю думкою з відповідного питання (обрали один із запропонованих варіантів інтерпретації)

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику	Україна в цілому	Захід	Серед жителів... Центр	Південь	Схід
Високий рівень кристалізації:					
Боротьба з корупцією	85.9	85.6	83.4	89.3	86.7
Економічна ситуація	81.0	81.8	79.1	80.7	85.0
Співробітництво з МВФ	76.6	78.2	72.8	79.1	79.0
Середній рівень кристалізації:					
Суд із «Газпромом»	66.4	78.8	64.9	57.4	62.1
Позиція Президента щодо свободи слова	65.9	66.8	58.8	70.3	74.3
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО	64.7	69.0	64.2	61.6	63.4
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей	62.5	78.3	64.3	50.4	48.6
Ситуація навколо Олега Сенцова	58.2	69.1	60.0	53.1	40.7
Провокування Президентом загострення на Донбасі	55.1	59.2	48.8	55.1	63.3

Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»	54.0	56.4	55.5	51.5	49.6
Злочини праворадикальних організацій	50.3	60.1	49.8	38.7	53.6
Низький рівень кристалізації:					
Надання томосу	49.5	62.5	54.8	34.7	36.8
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка	47.5	54.6	47.7	41.5	43.5
Зміна АТО на ООС	46.5	51.8	54.7	29.4	46.8
Допомога Дональда Трампа Україні	45.8	46.8	46.7	39.8	52.7

У таблиці 1.2.2 рівень кристалізації наводиться для окремих соціально-демографічних верств населення.

Таблиця 1.2.2

% респондентів, які визначилися зі своєю думкою з відповідного питання (обрали один із запропонованих варіантів інтерпретації)

(% серед респондентів відповідної верстви)

% у рядку	Боротьба з корупцією	Економічна ситуація	Співробітництво з МВФ	Суд із «Газпромом»	Позиція Президента щодо свободи слова	Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС/НАТО	Україною/Росією Мінських	Ситуація навколо О. Сенцова	Провокування Президентом загострення на Донбасі	Переговори України з «ДНР»/ «ЛНР»	Злочини праворадикальних організацій	Надання томосу	Затримання Н. Савченко і інсценування вбивства А. Бабченка	Зміна АТО на ООС	Допомога Д. Трампа Україні	Потенціал верстви* 'У'
Тип і розмір населеного пункту																
- село (n=674)	86.1	79.7	74.8	66.3	59.8	62.2	69.0	61.0	53.0	52.1	51.3	48.6	45.6	46.5	47.1	33.8
- СМТ / маленьке місто (до 20 тис.) (n=268)	85.1	87.8	76.2	71.1	68.9	62.9	59.2	65.8	58.3	59.1	48.0	53.9	54.8	45.7	41.0	15.0
- середнє місто (20–99 тис.) (n=139)	86.5	77.5	78.4	73.2	71.5	69.5	54.7	53.0	65.0	68.1	55.0	50.3	52.1	41.4	44.2	13.3
- велике місто (100 тис. і більше) (n=945)	85.9	80.5	77.9	64.1	68.6	66.4	60.0	54.7	54.2	51.8	49.5	48.8	46.0	47.6	46.5	37.9
Гендерні верстви																
- чоловік (n=737)	88.8	82.0	77.8	71.8	69.6	71.1	66.6	63.9	59.8	56.2	54.2	51.6	53.8	52.1	50.1	45.1
- жінка (n=1289)	83.5	80.2	75.7	61.9	62.8	59.5	59.2	53.5	51.2	52.1	47.1	47.8	42.3	42.0	42.2	54.9
Вікові верстви																
- 18–29 років (n=294)	80.8	73.0	68.9	60.7	63.7	62.1	60.5	46.2	50.5	50.5	42.6	38.9	42.4	41.7	43.1	21.1
- 30–39 років (n=356)	84.6	81.8	79.2	64.5	69.2	65.8	62.8	61.1	56.9	52.8	52.2	44.3	49.4	48.5	48.2	18.5

% у рядку	Боротьба з корупцією	Економічна ситуація	Співробітництво з МВФ	Суд із «Газпромом»	Позиція Президента щодо свободи слова	Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС/НАТО	Україною/Росією Мінських	Ситуація навколо О. Сенцова	Провокування Президентом загострення на Донбасі	Переговори України з «ДНР»/ «ЛНР»	Злочини праворадикальних організацій	Надання томосу	Затримання Н. Савченко і інсценування вбивства А. Бабченка	Зміна АТО на ООС	Допомога Д. Трампа Україні	Потенціал верстви* [†]
- 40–49 років (n=342)	88.3	84.0	78.5	70.5	67.8	68.4	67.2	66.1	59.0	56.9	53.7	54.5	48.8	50.5	49.5	16.6
- 50–59 років (n=420)	88.9	84.3	81.3	70.3	66.5	67.0	62.3	60.9	60.1	55.8	56.6	58.3	54.4	51.3	48.2	17.7
- 60–69 років (n=336)	89.3	86.3	80.6	71.6	66.9	66.7	62.3	60.4	54.5	52.6	51.5	57.0	52.8	47.7	48.6	12.4
- 70+ років (n=278)	85.5	79.7	73.3	63.3	60.6	58.4	60.3	57.6	49.0	56.2	46.2	48.7	37.3	39.4	36.8	13.8
Освітні верстви																
- неповна середня і нижча (n=152)	86.6	84.8	75.1	59.6	57.5	53.4	58.2	47.3	47.0	46.9	48.4	29.2	34.9	43.1	40.8	7.9
- повна середня (n=516)	85.8	80.8	76.0	64.7	63.3	60.3	60.8	58.5	54.9	52.1	47.0	46.1	48.5	42.0	41.7	26.1
- середня спеціальна (n=668)	88.0	82.0	75.6	67.7	69.3	67.1	62.2	59.2	58.3	55.2	51.9	51.0	45.7	47.7	47.0	32.0
- вища (n=687)	83.9	79.7	79.3	68.3	67.1	69.1	65.2	59.7	54.5	56.1	52.2	55.5	51.8	50.2	49.4	33.7
Лінгво-етнічні групи																
- українськомовні українці (n=1051)	84.5	79.3	75.0	70.2	61.8	65.1	70.4	65.1	54.9	56.5	54.3	56.6	48.5	51.5	46.3	50.9
- російськомовні українці (n=778)	87.3	82.1	78.4	63.3	70.0	63.0	54.4	51.4	53.7	50.6	45.8	40.4	44.7	41.7	45.7	39.9
- російськомовні росіяни (n=75)	88.1	86.3	84.7	53.7	73.6	68.2	48.6	44.5	60.8	60.5	50.1	47.8	49.5	39.2	57.5	3.5
Основний рід занять																
- робітник (промисловість, с/г) (n=338)	90.0	83.7	78.4	69.4	71.9	69.1	64.3	61.7	64.0	52.9	57.9	46.7	54.4	53.7	49.0	18.7
- службовець (n=155)	82.3	77.5	76.3	56.3	62.5	59.0	57.9	51.5	49.1	54.0	47.2	42.4	38.8	42.1	35.2	7.4
- спеціаліст (n=294)	85.3	77.9	79.6	68.3	61.3	70.2	63.5	60.6	52.7	59.5	51.3	56.5	51.4	52.2	44.8	14.9
- індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер (n=136)	78.6	81.5	72.5	70.5	69.3	74.9	68.9	68.9	55.9	55.9	52.5	49.7	55.7	51.4	52.5	7.1

% у рядку	Боротьба з корупцією	Економічна ситуація	Співробітництво з МВФ	Суд із «Газпромом»	Позиція Президента щодо свободи слова	Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС/НАТО	Україною/Росією Мінських	Ситуація навколо О. Сенцова	Провокування Президентом загострення на Донбасі	Переговори України з «ДНР»/ «ЛНР»	Злочини праворадикальних організацій	Надання томосу	Затримання Н. Савченко і інсценування вбивства А. Бабченка	Зміна АТО на ООС	Допомога Д. Трампа Україні	Потенціал верстви* ↑
- домогосподарка (n=233)	81.1	78.0	65.8	56.7	60.9	58.1	60.0	51.9	49.9	45.4	49.2	44.7	44.3	40.9	46.2	10.6
- на пенсії (n=654)	87.5	83.4	79.2	67.3	63.1	61.2	60.4	57.4	52.1	53.6	46.5	51.3	43.2	41.7	42.4	28.2
- учень, студент (n=55)	77.5	76.8	71.4	67.9	69.7	52.8	57.6	34.2	44.9	49.8	38.0	42.1	40.1	41.2	38.2	4.2
- безробітний (n=91)	94.1	79.7	80.2	64.0	70.2	65.3	65.5	63.6	59.7	56.2	46.5	51.0	43.4	40.6	56.0	5.0
Рівень добробуту родини**																
- дуже низький (n=275)	82.3	80.9	72.8	65.3	63.4	53.6	59.2	52.7	45.2	49.5	42.2	38.6	36.9	40.1	37.4	12.4
- низький (n=862)	88.4	83.8	79.3	63.5	66.5	62.2	62.2	56.6	56.4	51.4	50.7	47.0	46.3	44.3	43.9	40.6
- середній (n=712)	85.3	79.3	75.6	70.3	65.8	70.0	63.7	61.7	58.0	58.3	51.9	54.1	50.7	50.3	48.8	37.3
- високий (n=127)	87.0	80.2	82.2	74.7	73.7	78.9	67.3	62.7	58.0	59.2	60.3	59.6	60.8	60.1	58.9	6.8

* Під потенціалом верстви розуміється частка жителів, яка до неї належить.

** «Дуже низький» — домогосподарства, яким не вистачає коштів навіть на їжу; «низький» — ті, яким вистачає коштів на харчові продукти, але на одяг уже не вистачає; «середній» — ті, яким вистачає коштів і на їжу, і на одяг, але яким не вистачає на придбання деяких дорогих речей (телевізор тощо); «високий» — ті, які можуть купувати деякі дорогі речі або можуть взагалі дозволити собі все.

1.3 Інтерпретації населенням актуальних суспільно-політичних подій

Простежується відсутність консенсусу в суспільстві з абсолютної більшості розглянутих подій.

Лише у випадку економічної ситуації, боротьби з корупцією і співробітництва з МВФ простежується наявність скоріше консенсусу, причому в негативній формі, при якій переважна більшість населення вважає кризовим стан економіки (60 %), що співпрацювати з МВФ не доцільно (65 %) а також що влада не зацікавлена в боротьбі з корупцією (73,5 %). Протилежних інтерпретацій дотримується абсолютна меншість населення.

З іншого боку, є тенденція до консенсусу у продержавницькій формі інтерпретації з питань, що Олег Сенцов є політичним в'язнем (55 % проти 4 %, які дотримуються інакшої інтерпретації), що саме Росія не виконує Мінські домовленості (52 % проти 10 %) і що Україна зробила правильно, розпочавши судовий процес із «Газпромом» (49 % проти 18 %). Водночас, доцільно враховувати істотну частку тих, хто не визначився з цих питань.

У випадку решти питань обирали певну інтерпретацію 12–39 % респондентів. Тобто, з одного боку, є істотна частка тих, хто має невизначену позицію. З іншого боку, перевага однієї інтерпретації над іншою у кращому випадку лише відносна. Тому їх можна розділити на три групи:

- ті, де відносно переважає інтерпретація у продержавницькій формі (зміна АТО на ООС, щодо начебто провокування Президентом загострення на Донбасі, щодо підтримки Дональдом Трампом України, надання томосу, злочинів праворадикальних організацій);
- ті, де відносно переважає проопозиційна та/або проросійська інтерпретація (мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками, Президент переслідуює свободу слову);
- ті, де частка тих, хто підтримує продержавницьку і проопозиційну та/або проросійську форми, приблизно однакова (ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО та затримання Надії Савченко і справа Аркадія Бабченка).

Таблиця 1.3.1

Які з нижче наведених тверджень ви особисто поділяєте?

(% серед усіх респондентів)

Проопозиційна або проросійська інтерпретація	%	%	Продержавницька (провладна) інтерпретація
Переважання продержавницької інтерпретації при високій невизначеності			
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого	3.6	54.	Олег Сенцов — політичний в'язень,

Проопозиційна або проросійська інтерпретація	%	%	Продержавницька (провладна) інтерпретація
спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму		6	справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	10.2	52.4	Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу.	17.7	48.7	Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала не вигідні газові контракти
Відносне переважання продержавницької інтерпретації при високій невизначеності			
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	11.9	34.6	Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоби скасувати президентські вибори	22.7	32.4	Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники
Президент США Трамп «обміняє» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	15.6	30.2	Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією
Надання томосу — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	18.3	31.2	Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	20.5	29.8	Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії
Паритет інтерпретацій при високій невизначеності			
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	32.4	32.3	Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне та давно назріле рішення
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	23.0	24.5	Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні
Відносне переважання проопозиційної / проросійської інтерпретації при високій невизначеності			
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і	34.8	19.2	Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії

Проопозиційна або проросійська інтерпретація невизнаними республіками	%	%	Продержавницька (провладна) інтерпретація
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	39.2	26.7	Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова
Переважання проопозиційної / проросійської інтерпретації			
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	60.1	20.9	Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться
Корупцію можна було би давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	73.5	12.4	Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки. Але перші дуже важливі кроки вже зроблено — створено всі необхідні антикорупційні органи.
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	65.2	11.5	Україні слід виконати вимоги Міжнародного валютного фонду, зокрема стосовно підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку

У таблиці 1.3.2а інтерпретації наводяться в регіональному розрізі. У практично всіх випадках **простежується тенденція до зменшення із Заходу на Схід частки тих, хто поділяє продержавницьку інтерпретацію**, натомість збільшення тих, хто поділяє проопозиційну та/або проросійську інтерпретацію подій.

Найбільший регіональний розрив простежується у випадку (наводиться порівняння Захід vs. Схід):

- **виконання Мінських домовленостей** — продержавницька інтерпретація знижується з 71 % до 32 %, проросійська / проопозиційна — зростає з 7.5 % до 17 % (при зростанні з 22 % до 51 % частки тих, хто має «невизначену» думку);
- **суду з «Газпромом»** — продержавницька інтерпретація знижується з 65 % до 33 %, проросійська / проопозиційна — зростає з 14 % до 29,5 % (частка тих, хто не визначився, зростає з 21 % до 38 %);
- **злочинів праворадикальних організацій** — продержавницька інтерпретація знижується з 43 % до 19 %, проросійська / проопозиційна — зростає з 17 % до 35 %;
- **справи Олега Сенцова** — продержавницька інтерпретація знижується з 66 % до 36 %, проросійська практично не змінюється (3 % проти 5 %), але з 31 % до 59 % зростає частка тих, хто не визначився;
- **томосу** — продержавницька інтерпретація знижується з 45 % до 17 %, проросійська / проопозиційна практично не змінюється (17 % проти 19.5 %), але з 37,5 % до 63 % зростає частка тих, хто не визначився;

- **начебто провокування Президентом загострення на Донбасі** — продержавницька інтерпретація знижується з 39 % до 27 %, проросійська / проопозиційна — зростає з 20 % до 36,5 %;
- **ініціативи Президента щодо вступу в ЄС / НАТО** — продержавницька інтерпретація знижується із 40 % до 24 %, проопозиційна / проросійська — зростає з 29 % до 39,5 %.

Як можна бачити, топ-питання регіонального розколу в першу чергу стосуються інтерпретацій конфлікту з Росією, меншою мірою це інші питання.

Найбільш об'єднувачими питаннями є, як можна бачити, питання економіки, корупції і співробітництва з МВФ, у негативній формі.

Таблиця 1.3.2а

Які з нижче наведених тверджень ви особисто поділяєте?

(% серед усіх респондентів)

100 % у стовпчику	Україна в цілому	Серед респондентів...			
		Захід	Центр	Півден ь	Схід
Ситуація навколо Олега Сенцова					
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	3.6	3.4	3.7	3.1	4.8
Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму	54.6	65.7	56.3	50.0	35.9
Важко сказати / Відмова	41.8	30.9	40.0	46.9	59.3
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей					
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	10.2	7.5	10.2	9.6	16.7
Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України	52.4	70.8	54.1	40.8	31.9
Важко сказати / Відмова	37.5	21.7	35.7	49.6	51.4
Суд із «Газпромом»					
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу	17.7	14.2	16.9	16.3	29.5
Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром»	48.7	64.6	48.1	41.1	32.6

100 % у стовпчику	Україна в цілому	Серед респондентів...			
		Захід	Центр	Півден ь	Схід
у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала не вигідні газові контракти					
Важко сказати / Відмова	33.6	21.2	35.1	42.6	37.9
Зміна АТО на ООС					
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	11.9	11.4	11.9	8.2	20.3
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію	34.6	40.4	42.8	21.2	26.5
Важко сказати / Відмова	53.5	48.2	45.3	70.6	53.2
Провокування Президентом загострення на Донбасі					
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоби скасувати президентські вибори	22.7	20.3	17.0	25.8	36.5
Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники	32.4	38.8	31.8	29.2	26.8
Важко сказати / Відмова	44.9	40.8	51.2	44.9	36.7
Допомога Дональда Трампа Україні					
Президент США Трамп «обмінює» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	15.6	17.8	14.1	17.2	12.1
Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією	30.2	29.0	32.6	22.6	40.6
Важко сказати / Відмова	54.2	53.2	53.3	60.2	47.3
Надання томосу					
Надання томосу про автокефальну церкву — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	18.3	17.2	21.3	14.8	19.5
Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії	31.2	45.3	33.6	19.9	17.3
Важко сказати / Відмова	50.5	37.5	45.2	65.3	63.2
Злочини праворадикальних організацій					

100 % у стовпчику	Україна в цілому	Серед респондентів...			
		Захід	Центр	Півден ь	Схід
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	20.5	17.0	17.5	20.8	34.8
Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії	29.8	43.1	32.2	17.8	18.8
Важко сказати / Відмова	49.7	39.9	50.2	61.3	46.4
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО					
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне й давно назріле рішення	32.3	40.0	35.0	24.6	23.9
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	32.4	29.0	29.2	37.0	39.5
Важко сказати / Відмова	35.3	31.0	35.8	38.4	36.6
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка					
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	23.0	20.8	22.8	23.9	26.3
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні	24.5	33.8	24.9	17.6	17.1
Важко сказати / Відмова	52.5	45.4	52.3	58.5	56.5
Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»					
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками	34.8	29.9	35.0	38.7	36.8
Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії	19.2	26.5	20.5	12.8	12.9
Важко сказати / Відмова	46.0	43.6	44.5	48.5	50.4
Позиція Президента щодо свободи слова					
Президент України переслідуює та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	39.2	37.7	30.4	46.4	51.7
Президент України у своїй політиці в цілому поважає	26.7	29.1	28.4	23.8	22.6

100 % у стовпчику	Україна в цілому	Серед респондентів...			
		Захід	Центр	Півден ь	Схід
принципи свободи слова					
Важко сказати / Відмова	34.1	33.2	41.2	29.7	25.7
Економічна ситуація					
Українська економіка знаходиться на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	60.1	59.3	58.3	65.4	56.3
Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться	20.9	22.5	20.8	15.3	28.8
Важко сказати / Відмова	19.0	18.2	20.9	19.3	15.0
Боротьба з корупцією					
Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки	12.4	10.6	13.7	13.0	11.6
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	73.5	75.0	69.7	76.3	75.1
Важко сказати / Відмова	14.1	14.4	16.6	10.7	13.3
Співробітництво з МВФ					
Україні слід виконати вимоги МВФ, зокрема щодо підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку	11.5	17.2	9.7	8.5	10.0
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	65.2	61.0	63.1	70.6	69.0
Важко сказати / Відмова	23.4	21.8	27.2	20.9	21.0

Вибірка дослідження не дозволяє здійснювати надійні статистичні розрахунки на рівні окремих областей або невеликих груп областей. Утім, на рівні тенденцій можна окремо розглядати такі специфічні регіони, як Донбас (контрольовані владою України території Донецької і Луганської областей) та Одеська область. Нижче в таблиці 1.3.2б дані наведені для окремо цих двох регіонів і порівнюються з настроями населення України в цілому. Як можна бачити, Донбас більш істотною мірою поділяє про опозиційні та/або проросійські інтерпретації. Меншою мірою це стосується Одеської області, але в цьому регіоні також про опозиційні та/або проросійські інтерпретації помітно більш виражені, ніж серед населення в цілому (а також у ряді випадків значно більше тих, хто «не визначився», які, скоріше за все, значною мірою «маскують» тих, хто реально має про опозиційні та/або проросійські інтерпретації).

Таблиця 1.3.26

Які з нижче наведених тверджень ви особисто поділяєте?

(% серед усіх респондентів)

100 % у стовпчику	Україна в цілому	Серед респондентів...	
		Донбас	Одеська область
Ситуація навколо Олега Сенцова			
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	3.6	5.2	0.4
Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму	54.6	21.7	54.8
Важко сказати / Відмова	41.8	73.1	44.8
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей			
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	10.2	16.0	16.3
Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України	52.4	24.4	31.7
Важко сказати / Відмова	37.5	59.6	52.0
Суд із «Газпромом»			
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу	17.7	39.8	12.0
Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала не вигідні газові контракти	48.7	22.9	34.3
Важко сказати / Відмова	33.6	37.3	53.7
Зміна АТО на ООС			
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	11.9	25.4	4.0
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію	34.6	21.9	12.5
Важко сказати / Відмова	53.5	52.7	83.5

100 % у стовпчику	Україна в цілому	Серед респондентів...	
		Донбас	Одеська область
Провокування Президентом загострення на Донбасі			
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоб скасувати президентські вибори	22.7	44.4	25.4
Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники	32.4	33.9	26.9
Важко сказати / Відмова	44.9	21.8	47.7
Допомога Дональда Трампа Україні			
Президент США Трамп «обмінює» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	15.6	13.3	9.2
Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією	30.2	61.3	20.5
Важко сказати / Відмова	54.2	25.4	70.3
Надання томосу			
Надання томосу про автокефальну церкву — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	18.3	13.6	18.5
Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії	31.2	15.0	16.3
Важко сказати / Відмова	50.5	71.4	65.3
Злочини праворадикальних організацій			
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	20.5	45.7	23.9
Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії	29.8	19.6	16.4
Важко сказати / Відмова	49.7	34.7	59.7
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО			
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне та давно назріле рішення	32.3	36.5	17.4
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це передвиборча технологія, й не	32.4	31.5	41.3

100 % у стовпчику	Україна в цілому	Серед респондентів...	
		Донбас	Одеська область
більше того			
Важко сказати / Відмова	35.3	32.1	41.3
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка			
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	23.0	19.4	35.2
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні	24.5	6.5	19.1
Важко сказати / Відмова	52.5	74.1	45.7
Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»			
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками	34.8	41.0	40.4
Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії	19.2	10.3	12.2
Важко сказати / Відмова	46.0	48.7	47.4
Позиція Президента щодо свободи слова			
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	39.2	63.0	44.5
Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова	26.7	16.7	15.9
Важко сказати / Відмова	34.1	20.3	39.6
Економічна ситуація			
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	60.1	55.6	64.8
Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться	20.9	35.4	14.7
Важко сказати / Відмова	19.0	9.0	20.5
Боротьба з корупцією			
Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який	12.4	12.4	11.7

100 % у стовпчику	Україна в цілому	Серед респондентів...	
		Донбас	Одеська область
Україні потрібні роки			
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	73.5	80.3	81.3
Важко сказати / Відмова	14.1	7.3	7.0
Співробітництво з МВФ			
Україні слід виконати вимоги МВФ, зокрема щодо підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку	11.5	15.4	10.2
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	65.2	69.1	74.8
Важко сказати / Відмова	23.4	15.5	15.0

Для кожного з розглянутих питань можна розрахувати т. зв. **індекс консенсусності** думок населення, а саме — наскільки має місце згода між більшістю населення щодо інтерпретації певних подій або, навпаки, поляризація. Індекс можна розрахувати як відношення різниці між % тих, хто дотримується протилежних інтерпретацій, до всього % тих, хто визначився зі своєю позицією. Індекс змінюється від 0 до 1, де 0 — цілковита поляризація, а 1 — цілковитий консенсус. Результати наведено нижче на діаграмі 1.3.1.

Діаграма 1.3.1

Індекс консенсусності думок із актуальних суспільно-політичних подій
(середнє значення серед усіх респондентів)

У таблиці 1.3.3а-в розподіли відповідей наводяться серед окремих верств населення.

Таблиця 1.3.3а

Які з нижче наведених тверджень ви особисто поділяєте?

(% серед респондентів відповідної верстви)

100 % у стовпчику	Тип і розмір населеного пункту					Гендерні верстви		Вікові верстви					
	село	СМТ / маленьке місто	середнє місто	велике місто	чоловік	жінка	18–29 років	30–39 років	40–49 років	50–59 років	60–69 років	70+ років	
Ситуація навколо Олега Сенцова													
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	3.1	1.5	5.1	4.4	3.9	3.4	1.6	5.0	3.4	4.1	4.0	4.1	
Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму	57.8	64.4	47.8	50.3	60.0	50.1	44.6	56.1	62.7	56.9	56.4	53.5	
Важко сказати / Відмова	39.0	34.2	47.0	45.3	36.1	46.5	53.8	38.9	33.9	39.1	39.6	42.4	
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей													
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	10.0	6.5	15.1	10.6	10.0	10.3	8.4	9.1	10.1	12.6	10.8	10.6	
Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України	58.9	52.7	39.6	49.4	56.6	48.9	52.1	53.7	57.1	49.7	51.5	49.7	
Важко сказати / Відмова	31.0	40.8	45.3	40.0	33.4	40.8	39.5	37.2	32.8	37.7	37.7	39.7	
Суд із «Газпромом»													
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу	16.6	16.3	21.6	18.2	17.6	17.7	13.0	12.5	22.8	20.8	20.0	19.4	
Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи	49.7	54.9	51.7	45.9	54.3	44.2	47.7	51.9	47.7	49.5	51.6	43.	

100 % у стовпчику	Тип і розмір населеного пункту					Гендерні верстви		Вікові верстви					
	село	СМТ / мале місто	середнє місто	велике місто	чоловік	жінка	18–29 років	30–39 років	40–49 років	50–59 років	60–69 років	70+ років	
довів, що Росія нав'язала не вигідні газові контракти												9	
Важко сказати / Відмова	33.7	28.9	26.8	35.9	28.2	38.1	39.3	35.5	29.5	29.7	28.4	36.7	
Зміна АТО на ООС													
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	10.3	10.2	8.7	14.1	12.2	11.7	10.2	11.7	14.0	14.4	12.0	9.3	
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію	36.3	35.4	32.7	33.4	39.8	30.3	31.5	36.9	36.5	37.0	35.7	30.1	
Важко сказати / Відмова	53.5	54.3	58.6	52.4	47.9	58.0	58.3	51.5	49.5	48.7	52.3	60.6	
Провокування Президентом загострення на Донбасі													
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоб скасувати президентські вибори	22.3	26.7	37.0	19.7	24.0	21.6	20.6	22.6	22.8	26.9	21.6	21.2	
Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники	30.7	31.6	28.1	34.5	35.9	29.6	29.9	34.3	36.2	33.2	32.9	27.8	
Важко сказати / Відмова	47.0	41.7	35.0	45.8	40.2	48.8	49.5	43.1	41.0	39.9	45.5	51.0	
Допомога Дональда Трампа Україні													
Президент США Трамп «обміняє» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	17.4	14.4	16.0	14.7	17.2	14.3	14.8	14.8	18.1	17.0	16.3	12.6	
Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією	29.7	26.6	28.2	31.8	32.9	27.9	28.2	33.4	31.3	31.2	32.3	24.2	
Важко сказати / Відмова	52.9	59.0	55.8	53.5	49.9	57.8	56.9	51.8	50.5	51.8	51.4	63.	

100 % у стовпчику	Тип і розмір населеного пункту					Гендерні верстви		Вікові верстви					
	село	СМТ / мале місто	середнє місто	велике місто	чоловік	жінка	18–29 років	30–39 років	40–49 років	50–59 років	60–69 років	70+ років	
												2	
Надання томосу													
Надання томосу про автокефальну церкву — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	15.6	19.9	18.4	19.8	16.9	19.5	12.8	14.6	21.8	22.8	21.8	18.8	
Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії	33.0	34.0	31.9	28.9	34.7	28.3	26.2	29.7	32.7	35.5	35.3	29.8	
Важко сказати / Відмова	51.4	46.1	49.7	51.2	48.4	52.2	61.1	55.7	45.5	41.7	43.0	51.3	
Злочини праворадикальних організацій													
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	17.9	19.2	31.0	21.2	21.0	20.1	17.0	20.9	20.7	23.9	22.1	19.1	
Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії	33.4	28.8	24.0	28.3	33.2	27.0	25.6	31.3	33.0	32.6	29.4	27.1	
Важко сказати / Відмова	48.7	52.0	45.0	50.5	45.8	52.9	57.4	47.8	46.3	43.4	48.5	53.8	
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО													
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне та давно назріле рішення	30.4	25.4	24.6	36.8	37.1	28.3	31.2	36.8	33.9	32.1	32.5	26.1	
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	31.8	37.5	44.9	29.6	34.0	31.2	30.9	29.0	34.5	34.9	34.2	32.3	
Важко сказати / Відмова	37.8	37.1	30.5	33.6	28.9	40.5	37.9	34.2	31.6	33.0	33.3	41.6	
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка													

100 % у стовпчику	Тип і розмір населеного пункту					Гендерні верстви		Вікові верстви					
	село	СМТ / маленьке місто	середнє місто	велике місто	чоловік	жінка	18–29 років	30–39 років	40–49 років	50–59 років	60–69 років	70+ років	
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	22.3	21.0	31.9	22.8	24.8	21.5	20.3	22.0	26.3	28.7	23.1	17.2	
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні	23.3	33.8	20.2	23.2	29.0	20.7	22.2	27.4	22.5	25.7	29.7	20.1	
Важко сказати / Відмова	54.4	45.2	47.9	54.0	46.2	57.7	57.6	50.6	51.2	45.6	47.2	62.7	
Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»													
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками	33.1	39.5	46.9	32.9	34.7	34.9	31.3	32.8	34.4	36.5	36.6	39.6	
Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії	19.0	19.6	21.2	18.9	21.5	17.2	19.2	20.0	22.5	19.3	16.0	16.6	
Важко сказати / Відмова	47.9	40.9	31.9	48.2	43.8	47.9	49.5	47.2	43.1	44.2	47.4	43.8	
Позиція Президента щодо свободи слова													
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	35.4	43.6	51.9	38.8	41.3	37.4	36.0	40.5	40.1	42.9	40.8	34.9	
Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова	24.4	25.2	19.6	29.9	28.3	25.4	27.8	28.7	27.7	23.5	26.1	25.7	
Важко сказати / Відмова	40.2	31.1	28.5	31.4	30.4	37.2	36.3	30.8	32.2	33.5	33.1	39.4	
Економічна ситуація													
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	60.1	63.3	60.8	59.1	59.2	60.8	48.5	60.9	65.7	64.8	64.2	60.2	

100 % у стовпчику	Тип і розмір населеного пункту					Гендерні верстви		Вікові верстви					
	село	СМТ / мале місто	середнє місто	велике місто	чоловік	жінка	18–29 років	30–39 років	40–49 років	50–59 років	60–69 років	70+ років	
Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться	19.7	24.4	16.7	21.4	22.8	19.4	24.5	20.8	18.3	19.4	22.1	19.5	
Важко сказати / Відмова	20.3	12.2	22.5	19.5	18.0	19.8	27.0	18.2	16.0	15.7	13.7	20.3	
Боротьба з корупцією													
Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки	11.9	9.8	14.4	13.2	12.5	12.3	16.8	13.9	10.4	10.9	11.6	8.6	
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	74.2	75.3	72.2	72.7	76.3	71.2	64.0	70.7	77.9	78.1	77.7	76.9	
Важко сказати / Відмова	13.9	14.9	13.5	14.1	11.2	16.5	19.2	15.4	11.7	11.1	10.7	14.5	
Співробітництво з МВФ													
Україні слід виконати вимоги МВФ, зокрема щодо підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку	12.7	7.5	7.6	12.3	13.8	9.6	15.2	12.9	10.8	10.4	12.5	5.0	
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	62.1	68.6	70.8	65.6	64.0	66.1	53.7	66.3	67.7	70.8	68.2	68.3	
Важко сказати / Відмова	25.2	23.8	21.6	22.1	22.2	24.3	31.1	20.8	21.5	18.7	19.4	26.7	

Таблиця 1.3.36

Які з нижче наведених тверджень ви особисто поділяєте?

(% серед респондентів відповідної верстви)

100 % у стовпчику	Освітні верстви				Лінгво-етнічні групи		
	неповна середня і нижча	повна середня	середня спеціальна	вища	українськомовні українці	російськомовні українці	російськомовні росіяни
Ситуація навколо Олега Сенцова							
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	3.3	2.2	4.0	4.4	3.2	3.7	8.0
Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму	44.0	56.3	55.1	55.4	61.9	47.7	36.5
Важко сказати / Відмова	52.7	41.5	40.8	40.3	34.9	48.6	55.5
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей							
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	7.6	10.8	10.8	9.8	7.5	11.7	23.2
Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України	50.6	50.0	51.4	55.4	62.9	42.8	25.4
Важко сказати / Відмова	41.8	39.2	37.8	34.8	29.6	45.6	51.4
Суд із «Газпромом»							
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу	17.6	18.6	19.3	15.6	13.8	19.9	34.3
Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала не вигідні газові контракти	42.0	46.1	48.5	52.7	56.4	43.4	19.4
Важко сказати / Відмова	40.4	35.3	32.3	31.7	29.8	36.7	46.3
Зміна АТО на ООС							
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі —	10.8	10.7	13.7	11.6	9.6	13.6	21.1

100 % у стовпчику	Освітні верстви				Лінгво-етнічні групи		
	неповна середня і нижча	повна середня	середня спеціальна	вища	українськомовні українці	російськомовні українці	російськомовні росіяни
ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»							
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію	32.3	31.2	34.0	38.6	41.9	28.1	18.1
Важко сказати / Відмова	56.9	58.0	52.3	49.8	48.5	58.3	60.8
Провокування Президентом загострення на Донбасі							
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоб скасувати президентські вибори	29.4	23.8	25.4	17.8	19.1	24.1	37.5
Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники	17.6	31.2	32.9	36.7	35.8	29.6	23.3
Важко сказати / Відмова	53.0	45.1	41.7	45.5	45.1	46.3	39.2
Допомога Д. Трампа Україні							
Президент США Трамп «обмінює» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	15.6	15.9	14.3	16.8	16.5	14.4	21.6
Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією	25.2	25.8	32.7	32.6	29.8	31.3	35.9
Важко сказати / Відмова	59.2	58.3	53.0	50.6	53.7	54.3	42.5
Надання томосу							
Надання томосу про автокефальну церкву — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	11.8	15.3	19.7	20.7	16.2	17.3	39.9
Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії	17.4	30.8	31.3	34.9	40.4	23.1	7.9

100 % у стовпчику	Освітні верстви				Лінгво-етнічні групи		
	неповна середня і нижча	повна середня	середня спеціальна	вища	українськомовні українці	російськомовні українці	російськомовні росіяни
Важко сказати / Відмова	70.8	53.9	49.0	44.5	43.4	59.6	52.2
Злочини праворадикальних організацій							
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	22.7	16.1	23.7	20.5	16.1	23.4	34.8
Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії	25.7	30.9	28.2	31.7	38.2	22.4	15.3
Важко сказати / Відмова	51.6	53.0	48.1	47.8	45.7	54.2	49.9
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО							
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне та давно назріле рішення	19.6	27.6	33.5	38.1	38.5	27.8	12.9
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	33.8	32.7	33.6	31.1	26.6	35.2	55.4
Важко сказати / Відмова	46.6	39.7	32.9	30.9	34.9	37.0	31.8
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка							
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	18.1	24.3	21.0	25.3	19.4	24.3	38.7
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні	16.8	24.2	24.7	26.5	29.1	20.4	10.7
Важко сказати / Відмова	65.1	51.5	54.3	48.2	51.5	55.3	50.5
Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»							

100 % у стовпчику	Освітні верстви				Лінгво-етнічні групи		
	неповна середня і нижча	повна середня	середня спеціальна	вища	українськомовні українці	російськомовні українці	російськомовні росіяни
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками	37.8	37.8	32.8	33.9	34.1	34.7	46.1
Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії	9.1	14.3	22.4	22.1	22.4	15.9	14.3
Важко сказати / Відмова	53.1	47.9	44.8	43.9	43.5	49.4	39.5
Позиція Президента щодо свободи слова							
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	43.1	38.1	40.8	37.9	32.4	44.3	60.3
Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова	14.4	25.3	28.5	29.2	29.4	25.7	13.3
Важко сказати / Відмова	42.5	36.7	30.7	32.9	38.2	30.0	26.4
Економічна ситуація							
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	69.4	61.4	62.3	55.3	59.5	59.2	69.2
Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться	15.5	19.4	19.7	24.3	19.9	23.0	17.0
Важко сказати / Відмова	15.2	19.2	18.0	20.3	20.7	17.9	13.7
Боротьба з корупцією							
Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки	12.0	11.5	12.0	13.6	12.3	13.6	9.9
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	74.7	74.2	76.0	70.2	72.2	73.6	78.2
Важко сказати / Відмова	13.4	14.2	12.0	16.1	15.5	12.7	11.9
Співробітництво з МВФ							
Україні слід виконати вимоги МВФ, зокрема щодо підвищення тарифів, щоб	6.7	12.0	9.6	14.0	13.0	10.4	15.7

100 % у стовпчику	Освітні верстви				Лінгво-етнічні групи		
	неповна середня і нижча	повна середня	середня спеціальна	вища	українськомовні українці	російськомовні українці	російськомовні росіяни
отримати кредит і врятувати економіку							
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	68.3	64.0	66.0	65.2	62.1	68.0	69.0
Важко сказати / Відмова	24.9	24.0	24.4	20.7	25.0	21.6	15.3

Таблиця 1.3.3в

Які з нижче наведених тверджень ви особисто поділяєте?

(% серед респондентів відповідної верстви)

100 % у стовпчику	Основний рід занять							Рівень добробуту				
	робітник	службовець	спеціаліст	індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер	домогосподарка	на пенсії	учень, студент	безробітний	дуже низький	низький	середній	високий
Ситуація навколо Олега Сенцова												

100 % у стовпчику	Основний рід занять							Рівень добробуту				
	робітник	службовець	спеціаліст	індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер	домогосподарка	на пенсії	учень, студент	безробітний	дуже низький	низький	середній	високий
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	4.8	4.3	3.4	2.2	2.6	3.8	0.0	5.8	3.9	4.5	3.1	2.3
Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму	56.9	47.2	57.2	66.7	49.3	53.6	34.2	57.8	48.7	52.1	58.7	60.5
Важко сказати / Відмова	38.3	48.5	39.4	31.1	48.1	42.6	65.8	36.4	47.3	43.4	38.3	37.3
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей												
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	10.1	11.4	6.5	9.3	11.0	10.9	2.6	14.6	10.2	11.7	9.1	8.1
Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України	54.2	46.5	57.0	59.6	49.0	49.4	55.0	50.9	49.0	50.5	54.5	59.2
Важко сказати / Відмова	35.7	42.1	36.5	31.1	40.0	39.6	42.4	34.5	40.8	37.8	36.3	32.7
Суд із «Газпромом»												
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу	20.5	20.1	12.4	9.0	15.6	21.1	10.7	21.0	18.8	22.0	14.1	14.3
Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала не вигідні газові контракти	48.9	36.1	55.9	61.5	41.1	46.2	57.3	43.1	46.5	41.5	56.2	60.4
Важко сказати / Відмова	30.6	43.7	31.7	29.5	43.3	32.7	32.1	36.0	34.7	36.5	29.7	25.3

100 % у стовпчику	Основний рід занять							Рівень добробуту				
	робітник	службовець	спеціаліст	індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер	домогосподарка	на пенсії	учень, студент	безробітний	дуже низький	низький	середній	високий
Зміна АТО на ООС												
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	15.6	13.3	12.4	11.2	8.6	9.8	16.7	7.5	7.1	12.2	13.9	11.5
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію	38.1	28.8	39.8	40.2	32.3	31.9	24.5	33.1	33.0	32.1	36.4	48.6
Важко сказати / Відмова	46.3	57.9	47.8	48.6	59.1	58.3	58.8	59.4	59.9	55.7	49.7	39.9
Провокування Президентом загострення на Донбасі												
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоби скасувати президентські вибори	29.5	17.1	15.2	19.9	21.6	22.9	14.1	33.3	21.0	27.5	20.0	16.2
Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники	34.5	32.0	37.5	36.1	28.3	29.3	30.9	26.4	24.2	28.9	38.0	41.8
Важко сказати / Відмова	36.0	50.9	47.3	44.1	50.1	47.9	55.1	40.3	54.8	43.6	42.0	42.0
Допомога Дональда Трампа Україні												
Президент США Трамп «обміняє» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	18.8	7.3	16.2	15.6	12.7	14.6	10.6	26.2	14.0	17.0	15.2	13.2
Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією	30.2	27.9	28.6	36.8	33.4	27.8	27.7	29.8	23.4	27.0	33.6	45.7

100 % у стовпчику	Основний рід занять							Рівень добробуту				
	робітник	службовець	спеціаліст	індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер	домогосподарка	на пенсії	учень, студент	безробітний	дуже низький	низький	середній	високий
Важко сказати / Відмова	51.0	64.8	55.2	47.5	53.8	57.6	61.8	44.0	62.6	56.1	51.2	41.1
Надання томосу												
Надання томосу про автокефальну церкву — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	15.2	20.3	19.3	16.9	19.0	19.7	11.1	19.7	15.0	19.3	17.7	17.5
Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії	31.5	22.1	37.2	32.8	25.7	31.6	31.0	31.3	23.6	27.8	36.3	42.1
Важко сказати / Відмова	53.3	57.6	43.5	50.3	55.3	48.7	57.9	49.0	61.4	53.0	45.9	40.4
Злочини праворадикальних організацій												
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	23.8	18.6	18.0	15.7	20.1	19.6	16.3	26.1	18.7	24.1	19.0	12.6
Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії	34.2	28.6	33.3	36.8	29.1	26.9	21.8	20.4	23.5	26.6	32.9	47.7
Важко сказати / Відмова	42.1	52.8	48.7	47.5	50.8	53.5	62.0	53.5	57.8	49.3	48.1	39.7
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС/НАТО												
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне та давно назріле рішення	36.2	29.3	37.3	35.6	30.0	28.4	35.3	26.5	21.8	29.7	37.8	39.7

100 % у стовпчику	Основний рід занять							Рівень добробуту				
	робітник	службовець	спеціаліст	індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер	домогосподарка	на пенсії	учень, студент	безробітний	дуже низький	низький	середній	високий
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	32.9	29.7	32.9	39.4	28.1	32.8	17.5	38.8	31.8	32.5	32.2	39.2
Важко сказати / Відмова	30.9	41.0	29.8	25.1	41.9	38.8	47.2	34.7	46.4	37.8	30.0	21.1
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка												
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	29.1	18.7	20.3	22.6	21.2	21.1	19.0	28.4	18.4	26.3	21.4	25.4
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні	25.3	20.1	31.1	33.0	23.2	22.1	21.1	14.9	18.5	20.0	29.3	35.4
Важко сказати / Відмова	45.6	61.2	48.6	44.3	55.7	56.8	59.9	56.6	63.1	53.7	49.3	39.2
Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»												
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками	34.4	31.7	35.0	24.5	28.5	38.9	33.4	41.4	38.8	35.5	33.6	37.9
Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії	18.5	22.2	24.5	31.4	16.9	14.7	16.4	14.8	10.7	16.0	24.7	21.3
Важко сказати / Відмова	47.1	46.0	40.5	44.1	54.6	46.4	50.2	43.8	50.5	48.6	41.7	40.8

100 % у стовпчику	Основний рід занять							Рівень добробуту				
	робітник	службовець	спеціаліст	індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер	домогосподарка	на пенсії	учень, студент	безробітний	дуже низький	низький	середній	високий
Позиція Президента щодо свободи слова												
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	47.9	37.9	30.6	35.8	35.1	38.9	28.1	52.8	44.8	42.3	35.4	35.4
Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова	24.0	24.6	30.7	33.6	25.8	24.2	41.6	17.4	18.6	24.3	30.4	38.3
Важко сказати / Відмова	28.1	37.5	38.7	30.7	39.1	36.9	30.3	29.8	36.6	33.5	34.2	26.3
Економічна ситуація												
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	69.1	58.5	54.6	52.5	58.4	63.6	40.4	60.4	64.7	66.4	54.7	45.8
Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться	14.6	19.0	23.3	29.0	19.6	19.8	36.4	19.4	16.1	17.4	24.6	34.4
Важко сказати / Відмова	16.3	22.5	22.1	18.5	22.0	16.6	23.2	20.3	19.1	16.2	20.7	19.8
Боротьба з корупцією												
Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки	13.5	11.3	15.4	16.4	9.8	9.8	21.4	9.9	8.6	11.9	13.6	18.7
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	76.6	71.0	69.9	62.2	71.3	77.7	56.1	84.2	73.7	76.5	71.7	68.3
Важко сказати / Відмова	10.0	17.7	14.7	21.4	18.9	12.5	22.5	5.9	17.7	11.6	14.7	13.0

100 % у стовпчику	Основний рід занять							Рівень добробуту				
	робітник	службовець	спеціаліст	індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер	домогосподарка	на пенсії	учень, студент	безробітний	дуже низький	низький	середній	високий
0												
Співробітництво з МВФ												
Україні слід виконати вимоги МВФ, зокрема щодо підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку	14.7	8.5	15.8	12.9	8.9	7.7	28.7	5.4	9.3	10.0	11.9	23.4
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	63.7	67.7	63.9	59.6	56.9	71.4	42.6	74.7	63.5	69.3	63.7	58.8
Важко сказати / Відмова	21.6	23.7	20.4	27.5	34.2	20.8	28.6	19.8	27.2	20.7	24.4	17.8

1.4 Індекс проросійських vs. проопозиційних та/або проросійських інтерпретацій

Отримані результати можна звести в один загальний **індекс проопозиційні та/або проросійські vs. проросійські vs. проросійські** думки населення України. Методика розрахунку така: на кожне твердження респондент або обирає певну інтерпретацію, або відповідає «важко сказати». Якщо респондент обирає проопозиційну та/або проросійську інтерпретацію, тоді за цю відповідь йому присвоювався бал 100. Якщо проросійську — бал 0. Якщо респондент мав невизначене ставлення — бал 50. Далі розраховувався середній бал серед усіх відповідей респондента. Фактично індекс змінюється від 0 (респондент підтримує проросійські інтерпретації у випадку всіх питань) до 100 (респондент підтримує проопозиційні та/або проросійські інтерпретації у випадку всіх питань).

Також 15 питань, які розглядалися, можна розділити на дві загальні групи: ті, що стосуються конфлікту з Росією (в різних формах його прояву) й ті, що радше стосуються економіки, корупції, внутрішньої політики. Розподіл на групи наводиться нижче в таблиці 1.4.1. Тому далі наведено результати:

- індексу про опозиційних та/або проросійських vs. проросійських орієнтацій загалом, стосовно всіх розглянутих питань;
- окремо розрахованих індексів, які стосуються конфлікту з Росією й економіки, корупції, внутрішньої політики.

Таблиця 1.4.1

Групування тверджень

Конфлікт із Росією	
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками	Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу.	Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала невігідні газові контракти
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні

Надання томосу — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму
Президент США Трамп «обмінює» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією
Економіка, корупція, внутрішня політика	
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоби скасувати президентські вибори	Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки. Але перші дуже важливі кроки вже зроблено — створено всі необхідні антикорупційні органи
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	Україні слід виконати вимоги Міжнародного валютного фонду, зокрема стосовно підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО і ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне та давно назріле рішення

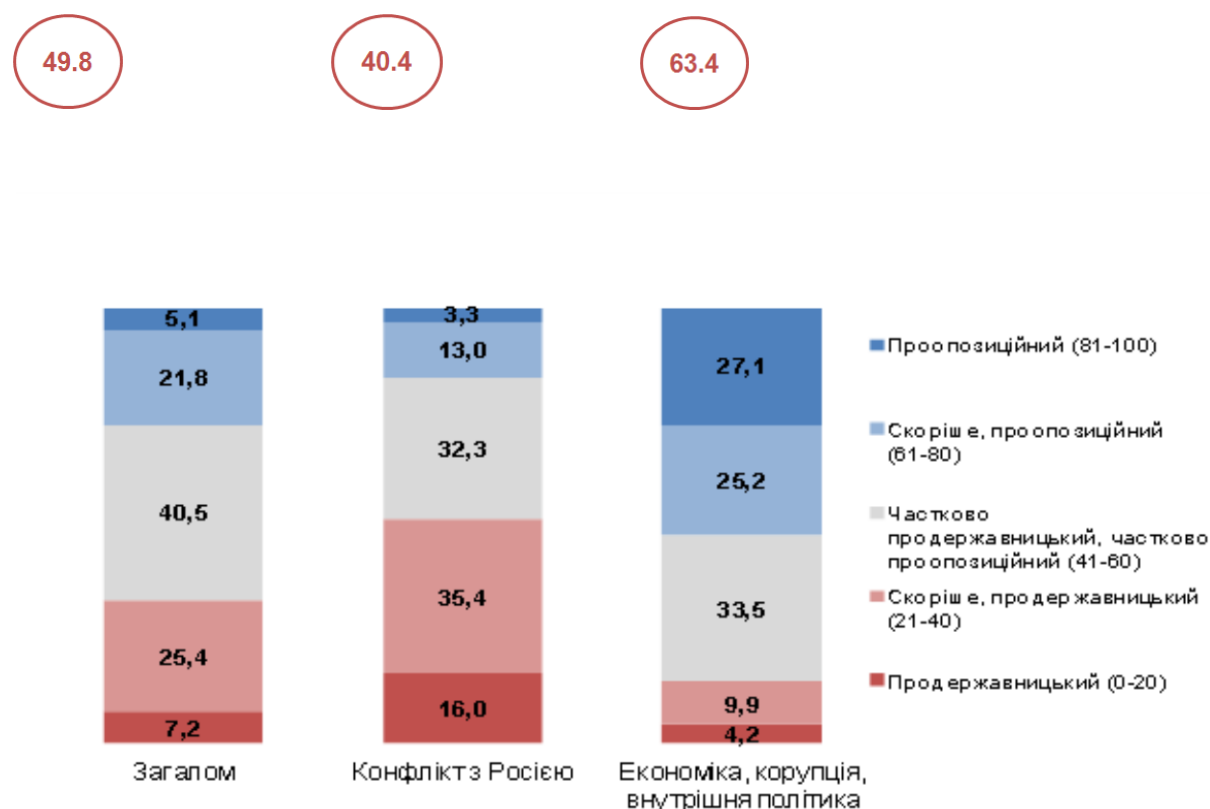
Середнє значення індексу загалом становить 49,8; це означає, що загалом серед населення є певна приблизно рівномірна суміш продержавницьких і проопозиційних та/або проросійських інтерпретацій (діаграма 1.4.1). При цьому 40,5 % респондентів отримали бал 41–60, що відповідає їхній частини продержавницькій, частини проопозиційній та/або проросійській інтерпретації подій. Крайні бали, які свідчать про саме послідовно проопозиційні та/або проросійські думки (81–100) або послідовно продержавницькі думки (0–20), мають лише, відповідно, 5 % і 7 %.

Чіткішою картина стає, якщо окремо розглядати конфлікт із Росією та інші питання. У випадку конфлікту з Росією середнє значення індексу стає 40,4, тобто він тяжіє, хоч і злегка, але в бік продержавницьких інтерпретацій. Відповідно 51 % респондентів мають бал, що свідчить про радше продержавницькі настрої, а про проопозиційність та/або проросійськість — 16 %. Протилежна картина простежується щодо економіки, корупції, внутрішньої політики — середній бал становить 63,4, тобто тяжіє радше до проопозиційності та/або проросійськості. Відповідно 52 % респондентів мають радше проопозиційний та/або проросійський бал, а 14 % — продержавницький та/або провладний.

Діаграма 1.4.1

Індекс проросійських vs. проопозиційних та/ або проросійських інтерпретацій

(% / середнє значення серед усіх респондентів)

Існує досить виразна тенденція зростання проопозиційності та/ або проросійськості настроїв із Заходу на Схід. Загалом індекс зростає із 44,7 до 56,1, у випадку конфлікту з Росією — з 34 до 48,1, у випадку інших питань — із 60,5 до 67,7.

Якщо говорити про відсоток тих, хто має проопозиційні та/ або проросійські настрої (бал понад 60), то у випадку індексу загалом це 14 % на Заході, 24 % в Центрі й 38–40 % на Півдні та Сході. У випадку індексу щодо економіки, корупції, внутрішньої політики також є зростання із 47–49 % на Заході і в Центрі до 59–60 % на Півдні та Сході, але в цьому випадку і в двох перших регіонах має місце виразна незадоволеність.

У випадку індексу щодо Росії на Заході частка жителів, які мають проопозиційні та/ або проросійські настрої, становить 9 %. У Центрі цей показник зростає до 15 %, на Півдні — 20 %, а на Сході сягає 28 %. Відповідно, **якщо на Заході 68 % поділяють проросійські інтерпретації подій навколо конфлікту з Росією, то в Центрі — 54 %, на Півдні і Сході — 36–38 %.**

Таблиця 1.4.2a

Індекс продержавницьких vs. проопозиційних та/або проросійських інтерпретацій

(% / середнє значення серед усіх респондентів)

% / середнє значення у стовпчику	Захід	Центр	Південь	Схід
Загалом				
<i>Середнє значення</i>	44.7	48.1	54.2	56.1
Продержавницький	8.6	7.8	6.7	3.8
Радше продержавницький	31.9	28.1	18.8	17.5
Частково продержавницький, частково про опозиційний та/або проросійський	45.5	40.3	36.2	38.8
Радше проопозиційний та/або проросійський	12.0	17.8	32.2	32.5
Проопозиційний та/або проросійський	2.0	6.0	6.1	7.4
Конфлікт із Росією				
<i>Середнє значення</i>	34.0	39.2	44.9	48.1
Продержавницький	22.6	18.8	10.5	5.5
Радше продержавницький	45.0	35.1	27.9	30.3
Частково продержавницький, частково проопозиційний та/або проросійський	23.2	30.9	41.9	36.5
Радше проопозиційний та/або проросійський	7.0	10.6	17.6	23.3
Проопозиційний та/або проросійський	2.1	4.6	2.0	4.4
Економіка, корупція, внутрішня політика				
<i>Середнє значення</i>	60.5	61.2	67.6	67.7
Продержавницький/провладний	3.6	4.7	4.7	2.8
Радше про державницький/провладний	11.3	11.2	7.4	8.5
Частково продержавницький, частково проопозиційний та/або проросійський	37.9	35.4	28.2	29.8
Радше проопозиційний та/або проросійський	27.2	26.6	21.9	23.6
Проопозиційний та/або проросійський	20.0	22.0	37.8	35.2

У таблиці 1.4.26 наводяться тенденції настроїв у таких регіонах, як Донбас і Одеська область. Обидва ці регіони помітно більш проопозиційні та/або проросійські, особливо Донбас. Причому, якщо говорити про саме настрої щодо конфлікту з Росією, то 41 % населення поділяють проросійські інтерпретації (в Одеській області — 23 %).

Таблиця 1.4.26

Індекс продержавницьких vs. проопозиційних та/або проросійських інтерпретацій

(% / середнє значення серед усіх респондентів)

% / середнє значення у стовпчику	Україна в	Серед респондентів...
----------------------------------	-----------	-----------------------

	цілому	Донбас	Одеська область
Загалом			
<i>Середнє значення</i>	49.8	57.5	56.3
Продержавницький	7.2	6.7	8.0
Радше продержавницький	25.4	15.5	9.5
Частково продержавницький, частково проопозиційний та/або проросійський	40.5	30.7	33.3
Радше проопозиційний та/або проросійський	21.8	37.1	41.9
Проопозиційний та/або проросійський	5.1	10.1	7.2
Конфлікт із Росією			
<i>Середнє значення</i>	40.4	51.1	46.5
Продержавницький	16.0	5.5	11.0
Радше продержавницький	35.4	25.0	24.4
Частково продержавницький, частково проопозиційний та/або проросійський	32.3	28.5	41.1
Радше проопозиційний та/або проросійський	13.0	35.9	23.4
Проопозиційний та/або проросійський	3.3	5.1	0.0
Економіка, корупція, внутрішня політика			
<i>Середнє значення</i>	63.4	66.6	70.4
Продержавницький / провладний	4.2	5.3	4.6
Радше продержавницький / провладний	9.9	9.9	8.2
Частково продержавницький / провладний, частково проопозиційний та/або проросійський	33.5	28.2	17.3
Радше проопозиційний та/або проросійський	25.2	16.7	29.8
Проопозиційний та/або проросійський	27.1	39.9	40.2

Також для кожного респондента можна поррахувати, скільки загалом (із 15) запитань вони інтерпретують продержавницьки, скільки — проопозиційно та/або проросійськи і зі скількох мають невизначену позицію.

«Середній» респондент у п'яти випадках має продержавницьку позицію, у п'яти — про опозиційну та /або проросійську, у п'яти — невизначену. На Заході і в Центрі в середньому більше тих, хто має більше продержавницьких інтерпретацій, на Півдні і в Центрі — проопозиційних та/або проросійських.

Діаграма 1.4.2

Середня кількість питань (із 15 розглянутих), щодо яких респонденти мають про державницьку vs. проопозиційну та/або проросійську чи невизначену думку

(середнє значення серед усіх респондентів)

У таблиці 1.4.3 наводиться інформація щодо середньої кількості різних інтерпретацій, які поділяють респонденти залежно від отриманого індексу. Як можна бачити, лише на крайніх позиціях (ті, хто мають 0–20 або 81–100), в основному, у випадку 11–12 питань із 15 запропонованих респонденти послідовно поділяють відповідну інтерпретацію. Але як було показано вище, переважна більшість населення перебуває в межах поміж крайніми позиціями (має бали 21–80). І у випадку цих груп хоча і є певні тенденції, але водночас істотна кількість поділяє *протилежні* інтерпретації.

Наприклад, серед тих, хто має радше продержавницьку позицію за індексом у цілому, у близько восьми питань із п'ятнадцяти вони поділяють продержавницьку інтерпретацію. Але водночас у близько трьох питаннях — проопозиційну та/або проросійську, а в чотирьох питаннях — мають невизначену позицію. Вище зазначалося, що 40,5 % українців за індексом загалом мають серединну позицію. Серед них, як видно нижче, у близько чотирьох питаннях вони поділяють продержавницьку позицію, у близько чотирьох — проопозиційну та/або проросійську й у близько семи — мають невизначену позицію.

Таблиця 1.4.3

Середня кількість питань, щодо яких респонденти мають про державницьку vs. проопозиційну та/або проросійську чи невизначену думку

(середнє значення серед респондентів залежно від значення індексу)

Середнє значення у рядку	Кількість продержавницьких інтерпретацій	Кількість проопозиційних інтерпретацій	Кількість невизначених інтерпретацій
Загалом (середнє із 15 питань)			
Продержавницький	11.9	1.3	1.7

Радше продержавницький	7.7	2.8	4.2
Частково продержавницький, частково проопозиційний та/або проросійський	3.5	3.7	7.4
Радше проопозиційний та/або проросійський	1.6	7.4	5.5
Проопозиційний та/або проросійський	0.5	11.2	2.1
Конфлікт із Росією (середнє із дев'яти питань)			
Продержавницький	7.3	0.3	1.2
Радше продержавницький	4.3	0.9	3.6
Частково продержавницький, частково проопозиційний та/або проросійський	1.5	1.4	5.8
Радше проопозиційний та/або проросійський	0.9	3.9	4.0
Проопозиційний та/або проросійський	0.3	6.8	1.4
Економіка, корупція, внутрішня політика (середнє із шести питань)			
Продержавницький / провладний	5.1	0.4	0.4
Радше продержавницький / провладний	3.6	1.3	1.1
Частково продержавницький / провладний, частково проопозиційний та/або проросійський	1.7	1.8	2.4
Радше проопозиційний та/або проросійський	0.8	3.2	1.9
Проопозиційний та/або проросійський	0.2	5.0	0.7

Нижче в таблиці 1.4.4а-в індекси наводяться в розрізі окремих соціально-демографічних верств населення.

Таблиця 1.4.4а

**Індекс продержавницьких vs. проопозиційних / проросійських інтерпретацій:
загалом**

(% серед респондентів відповідної верстви)

Середнє значення / 100 % у рядку	Середнє значення	Продержавницький	Радше продержавницький	Частково продержавницький, частково проопозиційний	Радше проопозиційний	Проопозиційний	Потенціал верстви* ↑
Тип і розмір населеного пункту							
- село (n=674)	48.8	6.8	28.1	41.9	18.6	4.6	33.8
- СМТ / маленьке місто (до 20 тис.) (n=268)	49.7	7.4	26.0	35.8	25.9	5.0	15.0
- середнє місто (20–99 тис.) (n=139)	54.4	6.3	13.1	45.4	28.7	6.5	13.3
- велике місто (100 тис. і більше) (n=945)	49.8	7.6	25.1	40.0	21.9	5.4	37.9
Гендерні верстви							
- чоловік (n=737)	48.3	8.7	29.0	35.6	21.4	5.3	45.1

Середнє значення / 100 % у рядку	Середнє значення	Продержавницький	Радше продержавницький	Частково продержавницький , частково проопозиційний	Радше проопозиційний	Проопозиційний	Потенціал верстви* ↑
- жінка (n=1289)	51.0	6.0	22.4	44.4	22.1	5.1	54.9
Вікові верстви							
- 18–29 років (n=294)	48.2	8.2	23.1	47.8	18.4	2.5	21.1
- 30–39 років (n=356)	48.3	7.5	26.6	43.4	17.2	5.2	18.5
- 40–49 років (n=342)	50.2	5.2	28.2	38.1	24.0	4.5	16.6
- 50–59 років (n=420)	51.3	8.9	25.2	31.1	26.4	8.4	17.7
- 60–69 років (n=336)	50.1	8.3	25.9	37.1	22.5	6.2	12.4
- 70+ років (n=278)	51.5	4.4	24.0	43.0	23.7	4.9	13.8
Освітні верстви							
- неповна середня і нижча (n=152)	54.2	3.4	19.8	46.3	24.0	6.5	7.9
- повна середня (n=516)	50.4	6.8	25.0	39.0	25.1	4.2	26.1
- середня спеціальна (n=668)	50.3	8.2	23.5	39.4	22.4	6.5	32.0
- вища (n=687)	47.8	7.6	28.8	41.0	18.3	4.3	33.7
Лінгво-етнічні групи							
- українськомовні українці (n=1051)	45.9	8.8	29.7	43.7	14.6	3.1	50.9
- російськомовні українці (n=778)	52.5	6.4	21.6	38.0	27.9	6.2	39.9
- російськомовні росіяни (n=75)	62.3	2.2	7.9	38.9	38.6	12.5	3.5
Основний рід занять							
- робітник (промисловість, с/г) (n=338)	50.6	8.0	25.1	34.9	25.9	6.1	18.7
- службовець (n=155)	51.5	9.7	18.4	39.1	25.3	7.5	7.4
- спеціаліст (n=294)	46.2	9.1	27.6	44.4	15.8	3.1	14.9
- індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер (n=136)	44.6	10.7	31.7	41.0	12.5	4.0	7.1
- домогосподарка (n=233)	49.7	3.5	23.3	52.0	18.2	3.0	10.6
- на пенсії (n=654)	51.7	6.5	23.0	39.6	24.4	6.5	28.2
- учень, студент (n=55)	44.6	12.5	33.3	38.2	16.0	0.0	4.2
- безробітний (n=91)	54.7	0.8	21.2	45.9	25.5	6.6	5.0
Рівень добробуту родини**							
- дуже низький (n=275)	52.6	4.2	22.4	43.4	25.2	4.7	12.4
- низький (n=862)	52.6	5.3	22.4	39.3	26.5	6.6	40.6
- середній (n=712)	46.9	8.6	29.8	39.9	17.6	4.0	37.3
- високий (n=127)	43.0	17.9	23.8	40.9	14.4	3.0	6.8

* Під потенціалом верстви розуміється частка жителів, яка до неї належить.

** «Дуже низький» — домогосподарства, яким не вистачає коштів навіть на їжу; «низький» — ті, яким вистачає коштів на харчові продукти, але на одяг уже не вистачає; «середній» — ті, яким вистачає коштів і на їжу, і на одяг, але яким не вистачає на придбання деяких дорогих речей (телевізор тощо); «високий» — ті, які можуть купувати деякі дорогі речі або можуть взагалі дозволити собі все.

Таблиця 1.4.46

**Індекс продержавницьких vs. проопозиційних та/або проросійських
інтерпретацій:**

конфлікт із Росією

(% серед респондентів відповідної верстви)

Середнє значення / 100 % у рядку	Середнє значення	Продержавницький	Радше продержавницький	Частково продержавницький, частково проопозиційний	Радше проопозиційний	Проопозиційний	Потенціал верстви* ↑↓
Тип і розмір населеного пункту							
- село (n=674)	38.9	15.5	40.1	31.1	10.1	3.3	33.8
- СМТ / маленьке місто (до 20 тис.) (n=268)	38.6	18.5	35.6	32.4	11.3	2.2	15.0
- середнє місто (20–99 тис.) (n=139)	44.4	12.8	27.5	38.0	19.5	2.3	13.3
- велике місто (100 тис. і більше) (n=945)	41.4	16.2	33.0	32.4	14.7	3.7	37.9
Гендерні верстви							
- чоловік (n=737)	38.4	20.1	37.1	26.7	12.8	3.3	45.1
- жінка (n=1289)	42.0	12.7	34.0	36.9	13.2	3.3	54.9
Вікові верстви							
- 18–29 років (n=294)	40.5	13.8	32.0	43.4	9.4	1.4	21.1
- 30–39 років (n=356)	38.7	19.0	36.2	30.9	10.5	3.4	18.5
- 40–49 років (n=342)	40.1	14.4	40.9	26.7	14.6	3.4	16.6
- 50–59 років (n=420)	41.0	20.0	32.2	26.8	16.2	4.7	17.7
- 60–69 років (n=336)	40.4	17.6	35.8	26.8	15.5	4.3	12.4
- 70+ років (n=278)	42.0	10.9	36.4	36.0	13.8	2.9	13.8
Освітні верстви							
- неповна середня і нижча (n=152)	43.6	10.7	31.3	38.9	18.5	0.5	7.9
- повна середня (n=516)	41.1	13.0	38.3	33.3	12.2	3.1	26.1
- середня спеціальна (n=668)	40.4	17.9	34.7	29.1	14.2	4.1	32.0
- вища (n=687)	39.0	18.0	34.7	32.7	11.4	3.2	33.7
Лінгво-етнічні групи							
- українськомовні українці (n=1051)	36.1	20.4	40.4	29.5	7.2	2.6	50.9
- російськомовні українці (n=778)	43.6	12.2	31.5	35.8	17.6	3.0	39.9
- російськомовні росіяни (n=75)	54.9	3.1	17.3	41.7	26.4	11.4	3.5
Основний рід занять							
- робітник (промисловість, с/г) (n=338)	40.5	18.1	35.6	26.9	14.9	4.4	18.7
- службовець (n=155)	42.2	18.8	24.0	37.9	14.5	4.9	7.4
- спеціаліст (n=294)	37.3	19.5	36.3	32.1	10.4	1.7	14.9
- індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер (n=136)	34.4	26.9	36.7	29.3	6.5	0.7	7.1
- домогосподарка (n=233)	40.9	12.1	35.5	40.0	10.8	1.5	10.6
- на пенсії (n=654)	41.9	13.7	35.5	31.0	15.8	3.9	28.2
- учень, студент (n=55)	40.5	10.8	32.6	51.2	5.5	0.0	4.2

Середнє значення / 100 % у рядку	Середнє значення	Продержавницький	Радше продержавницький	Частково продержавницький, частково проопозиційний	Радше проопозиційний	Проопозиційний	Потенціал верстви* ↑
- безробітний (n=91)	44.3	5.7	42.1	29.8	15.8	6.6	5.0
Рівень добробуту родини**							
- дуже низький (n=275)	42.7	8.7	39.9	34.5	14.7	2.2	12.4
- низький (n=862)	43.1	13.0	33.8	33.6	14.5	5.0	40.6
- середній (n=712)	37.8	19.6	36.7	29.5	12.2	2.1	37.3
- високий (n=127)	34.0	28.2	32.1	30.4	8.0	1.3	6.8

* Під потенціалом верстви розуміється частка жителів, яка до неї належить.

** «Дуже низький» — домогосподарства, яким не вистачає коштів навіть на їжу; «низький» — ті, яким вистачає коштів на харчові продукти, але на одяг уже не вистачає; «середній» — ті, яким вистачає коштів і на їжу, і на одяг, але яким не вистачає на придбання деяких дорогих речей (телевізор тощо); «високий» — ті, які можуть купувати деякі дорогі речі або можуть взагалі дозволити собі все.

Таблица 1.4.46

Індекс продержавницьких / провладних vs. проопозиційних / проросійських інтерпретацій:

економіка, корупція, внутрішня політика

(% серед респондентів відповідної верстви)

Середнє значення / 100 % у рядку	Середнє значення	Продержавницький	Радше продержавницький	Частково Продержавницький , частково проопозиційний	Радше проопозиційний	Проопозиційний	Потенціал верстви* ↑
Тип і розмір населеного пункту							
- село (n=674)	63.3	2.8	10.5	33.4	29.7	23.7	33.8
- СМТ / маленьке місто (до 20 тис.) (n=268)	66.2	5.0	7.5	30.5	22.0	35.1	15.0
- середнє місто (20–99 тис.) (n=139)	69.1	4.0	4.0	28.4	25.2	38.5	13.3
- велике місто (100 тис. і більше) (n=945)	62.0	5.0	11.2	35.3	22.9	25.6	37.9
Гендерні верстви							
- чоловік (n=737)	62.7	5.0	11.4	32.2	23.6	27.7	45.1
- жінка (n=1289)	64.0	3.5	8.8	34.6	26.5	26.6	54.9
Вікові верстви							
- 18–29 років (n=294)	59.3	5.1	12.0	39.7	21.5	21.7	21.1
- 30–39 років (n=356)	62.2	4.3	8.9	38.8	24.1	23.9	18.5
- 40–49 років (n=342)	64.9	2.5	11.8	29.0	25.7	30.9	16.6

Середнє значення / 100 % у рядку	Середнє значення	Продержавницький	Радше продержавницький	Частково Продержавницький , частково пропозиційний	Радше пропозиційний	Пропозиційний	Потенціал верстви* ↑
- 50–59 років (n=420)	66.2	5.1	10.1	24.6	27.1	33.1	17.7
- 60–69 років (n=336)	64.4	5.9	7.7	31.6	24.9	29.9	12.4
- 70+ років (n=278)	65.4	1.8	7.8	35.7	29.7	25.0	13.8
Освітні верстви							
- неповна середня і нижча (n=152)	69.7	1.5	5.7	29.4	29.2	34.2	7.9
- повна середня (n=516)	64.2	4.1	7.5	33.4	26.9	28.1	26.1
- середня спеціальна (n=668)	64.5	4.7	10.0	31.1	23.8	30.3	32.0
- вища (n=687)	60.5	4.4	12.8	36.3	24.6	22.0	33.7
Лінгво-етнічні групи							
- українськомовні українці (n=1051)	60.5	4.1	11.6	37.2	27.2	19.9	50.9
- російськомовні українці (n=778)	65.0	5.0	9.0	30.0	23.3	32.7	39.9
- російськомовні росіяни (n=75)	73.3	2.2	4.8	22.1	26.4	44.5	3.5
Основний рід занять							
- робітник (промисловість, с/г) (n=338)	65.5	4.2	10.8	26.0	25.1	33.9	18.7
- службовець (n=155)	63.9	3.9	11.5	30.7	27.6	26.2	7.4
- спеціаліст (n=294)	59.4	6.7	11.9	35.3	26.8	19.2	14.9
- індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер (n=136)	59.4	4.3	14.1	41.4	16.8	23.3	7.1
- домогосподарка (n=233)	62.6	2.5	3.9	46.7	28.2	18.7	10.6
- на пенсії (n=654)	66.1	3.6	7.2	31.0	28.5	29.7	28.2
- учень, студент (n=55)	50.7	9.5	23.8	34.1	17.0	15.5	4.2
- безробітний (n=91)	70.1	0.0	9.0	29.3	22.9	38.7	5.0
Рівень добробуту родини**							
- дуже низький (n=275)	67.2	3.2	2.9	35.9	27.1	30.9	12.4
- низький (n=862)	66.5	3.5	9.1	28.6	27.2	31.5	40.6
- середній (n=712)	60.4	4.3	12.3	37.6	22.8	23.0	37.3
- високий (n=127)	55.9	10.4	16.1	27.7	25.1	20.6	6.8

* Під потенціалом верстви розуміється частка жителів, яка до неї належить.

** «Дуже низький» — домогосподарства, яким не вистачає коштів навіть на їжу; «низький» — ті, яким вистачає коштів на харчові продукти, але на одяг уже не вистачає; «середній» — ті, яким вистачає коштів і на їжу, і на одяг, але яким не вистачає на придбання деяких дорогих речей (телевізор тощо); «високий» — ті, які можуть купувати деякі дорогі речі або можуть взагалі дозволити собі все.

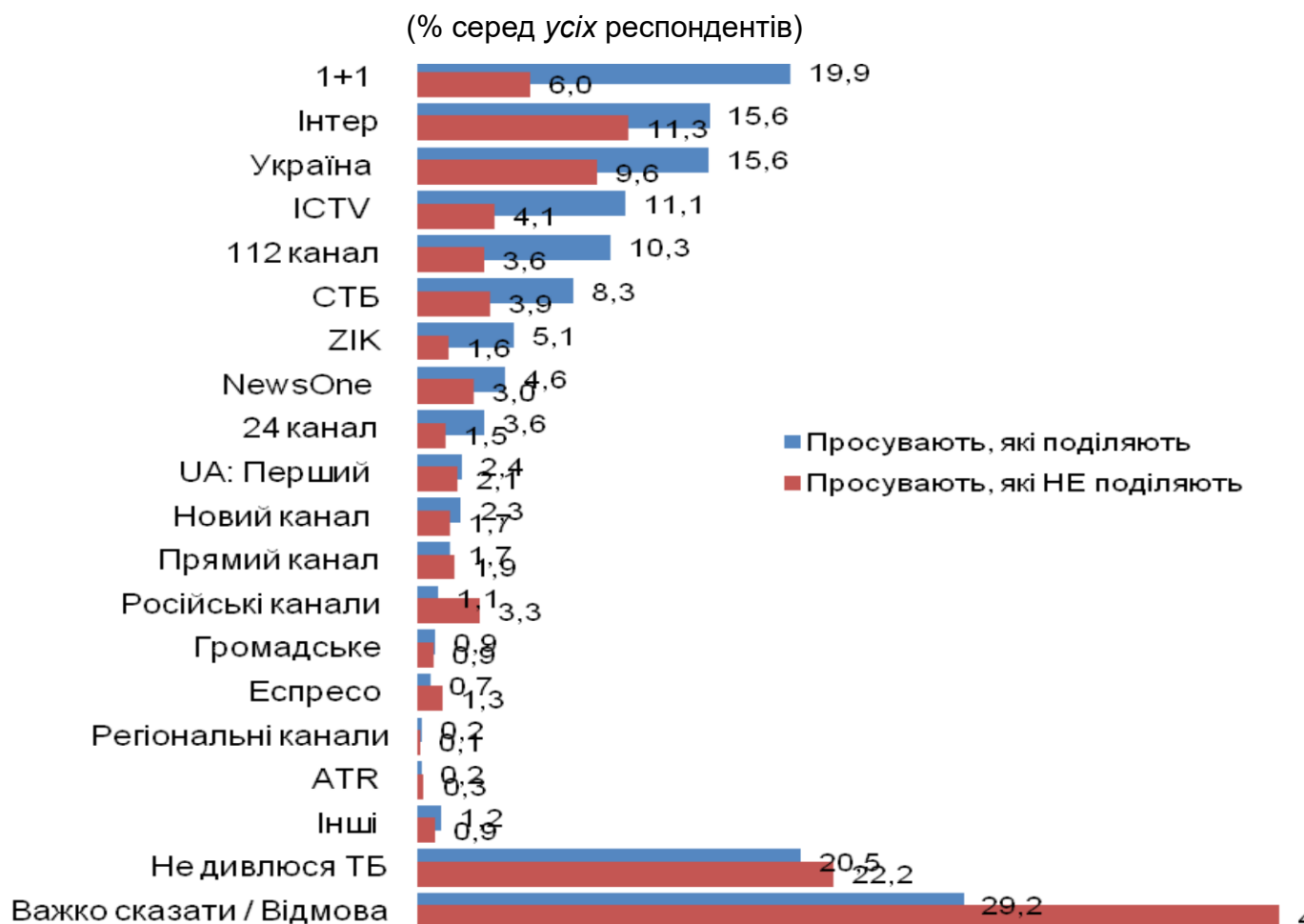
1.5 Телеканали, що просувають твердження, які поділяють респонденти

Лише 50 % респондентів можуть назвати телеканал, який, на їхню думку, просуває інтерпретації, які поділяє респондент (діаграма 1.5.1). Ще менше (32 %) можуть сказати, який канал, навпаки, просуває протилежні інтерпретації.

Якщо говорити про канали, які подобаються, то відносно найчастіше називалися «1+1» (20 %), «Інтер» (16 %) і «Україна» (16 %). Дещо рідше — ICTV (11 %), «112» (10 %), СТБ (8 %). Інші називалися рідше, в т. ч. NewsOne назвали 5 %.

Діаграма 1.5.1

На яких телеканалах, на вашу думку, найчастіше просувають твердження, які ви поділяєте? / На яких телеканалах, на вашу думку, найчастіше просувають твердження, яких ви не поділяєте? (Не більше п'яти відповідей.)

У таблиці 1.5.1 наводяться регіональні відмінності з досліджуваного питання.

Таблиця 1.5.1

На яких телеканалах, на вашу думку, найчастіше просувають твердження, які ви поділяєте? / На яких телеканалах, на вашу думку, найчастіше просувають твердження, яких ви не поділяєте? (Не більше п'яти відповідей.)

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати не більше п'яти варіантів	Захід		Центр		Південь		Схід	
	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють
«1+1»	25.7	5.7	24.2	5.5	14.2	5.6	7.3	8.9
«Інтер»	10.0	20.5	16.5	9.4	16.7	6.6	22.4	5.9
«Україна»	10.1	10.4	16.6	10.5	16.7	6.7	22.0	10.6
ICTV	11.3	4.2	15.9	3.9	8.7	3.3	2.5	5.7
«112»	8.9	1.4	13.7	4.8	6.4	3.5	11.6	4.9
СТБ	6.5	3.3	11.7	4.1	6.2	2.5	7.1	7.4
ZIK	9.3	0.9	4.3	2.1	1.7	1.8	5.1	1.1
NewsOne	2.3	1.5	5.5	5.0	4.0	1.5	8.3	3.8
24 канал	7.1	0.7	3.6	2.0	0.8	0.8	1.3	3.1
«UA: Перший»	4.3	0.9	1.7	1.7	1.2	2.6	2.3	4.7
Новий канал	0.9	1.9	3.8	2.9	0.9	0.7	4.2	0.4
Прямий канал	1.1	0.7	3.0	3.7	0.7	0.7	1.4	2.0
Російські канали	0.1	5.0	0.8	4.1	1.2	1.6	3.9	1.0
«Громадське»	1.6	0.8	0.8	1.0	0.7	0.3	0.0	1.5
«Еспресо»	0.7	0.3	0.6	1.7	0.5	0.8	1.3	3.1
Регіональні канали	0.5	0.2	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	0.0
ATR	0.3	0.2	0.2	0.8	0.0	0.0	0.3	0.0
Інші	1.5	0.4	0.7	0.6	2.0	1.1	0.3	2.6
Не дивлюся ТБ	19.0	22.0	19.6	20.6	20.5	21.0	25.6	29.4
Важко сказати / Відмова	26.8	42.8	28.4	47.6	38.1	53.7	18.9	33.9

1.6. Телеканали та інтерпретація актуальних суспільно-політичних подій

У перебігу дослідження зв'язок між телеканалами й інтерпретаціями різних актуальних подій вивчався декількома способами.

Спочатку всім респондентам ставилося пряме запитання, які телеканали, на їхню думку, просувають ті чи інші твердження / інтерпретації (незалежно від того, дивляться вони чи не дивляться ці телеканали). Результати наведено нижче в таблиці 1.6.1. Як можна бачити, **у випадку всіх тверджень не більше третини респондентів співвідносять їх із певним телеканалом. Це свідчить про низький рівень кристалізації іміджу певних телеканалів на рівні суспільства в цілому.**

Загалом, лише у випадку «1+1» простежується досить помітна тенденція, що цей канал частіше асоціюються з просуванням **проукраїнських** інтерпретацій актуальних подій.

Таблиця 1.6.1

Які телеканали, на вашу думку, найчастіше просувають зазначені твердження?

(% серед усіх респондентів)

Респондент міг обрати не більше трьох відповідей для кожного твердження % у рядку	«UA: Перший»	«Інтер»	«1+1»	ICTV	СТБ	«112»	News One	«Україна»	ZIK	24 канал	Прямий	Новий канал	АТР	«Громадське»	Російські	Не дивляться	Важко сказати / Відмова
Ситуація навколо Олега Сенцова																	
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	1.0	3.7	3.5	2.2	1.5	1.7	1.4	2.2	0.5	0.5	0.1	0.3	0.0	0.1	12.1	22.3	54.0
Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму	3.4	9.8	19.4	10.5	5.3	4.4	2.0	5.9	2.3	1.7	1.6	0.7	0.2	0.7	0.4	21.6	43.8
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей																	
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	0.9	6.5	4.3	3.0	1.3	3.0	3.7	3.3	1.0	0.8	0.4	0.3	0.0	0.1	9.1	23.1	49.8
Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України	2.8	9.0	16.9	8.7	5.3	4.0	1.8	5.1	2.2	2.2	2.0	0.8	0.1	0.6	0.6	22.3	42.7
Суд із «Газпромом»																	
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу	1.7	8.4	5.6	3.3	1.8	4.1	2.9	4.0	1.0	1.1	0.3	0.4	0.1	0.3	4.3	21.8	52.7
Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала не вигідні газові контракти	2.9	7.2	15.6	7.7	4.7	4.0	1.4	4.1	1.7	2.2	2.4	0.7	0.1	0.7	0.1	21.1	47.0
Зміна АТО на ООС																	

% у рядку Респондент міг обрати не більше трьох відповідей для кожного твердження	«UA: Перший»	«Інтер»	«1+1»	ICTV	СТБ	«112»	News One	«Україна»	ЗІК	24 канал	Прямий	Новий канал	АТР	«Громадське»	Російські	Не дивляться	Важко сказати / Відмова
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	0.8	4.1	5.0	2.8	1.0	2.8	1.9	1.7	0.8	0.7	0.2	0.4	0.2	0.5	4.2	23.4	57.5
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію	2.1	6.6	9.9	6.1	3.0	3.3	1.6	3.3	1.3	1.1	2.1	0.7	0.1	0.4	0.2	22.3	53.1
Провокування Президентом загострення на Донбасі																	
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоби скасувати президентські вибори	0.7	6.0	4.4	2.8	1.1	4.0	3.6	2.8	1.7	0.9	0.6	0.4	0.1	0.4	5.0	22.2	55.4
Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники	1.9	5.1	8.0	4.2	2.8	3.4	1.6	3.7	1.1	1.2	1.7	0.8	0.2	0.9	0.6	21.5	55.8
Допомога Дональда Трампа Україні																	
Президент США Трамп «обмінює» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	1.0	5.0	3.9	2.2	1.0	3.3	2.1	2.3	0.9	1.1	0.6	0.3	0.0	0.4	3.2	22.0	59.9
Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією	1.8	4.4	9.5	4.1	2.2	3.9	1.4	3.9	1.1	1.2	1.9	0.9	0.2	0.2	0.4	21.6	55.5
Надання томосу																	
Надання томосу про автокефальну церкву — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	1.4	8.6	5.6	3.5	1.4	4.0	3.4	4.0	1.4	0.8	0.4	0.2	0.0	0.6	2.3	22.7	54.7
Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії	2.2	5.8	12.7	5.8	3.4	3.0	0.9	3.6	1.6	1.4	2.2	1.0	0.4	0.4	0.1	22.9	51.4

% у рядку Респондент міг обрати не більше трьох відповідей для кожного твердження	«UA: Перший»	«Інтер»	«1+1»	ICTV	СТБ	«112»	News One	«Україна»	ЗІК	24 канал	Прямий	Новий канал	АТР	«Громадське»	Російські	Не дивляться	Важко сказати / Відмова
Злочини праворадикальних організацій																	
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	1.3	5.7	4.1	2.6	1.8	2.5	3.4	2.5	1.5	1.0	0.3	0.6	0.1	0.3	3.7	23.2	55.1
Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії	2.2	5.1	11.6	6.2	4.2	3.2	1.4	3.5	1.1	1.8	1.4	0.8	0.2	0.8	0.4	22.8	51.0
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО																	
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО і ЄС — це правильне та давно назріле рішення	4.0	10.1	18.6	8.7	5.2	3.6	1.5	5.3	1.4	1.4	2.2	0.9	0.2	0.2	0.0	20.4	45.2
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО і ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	1.1	7.5	4.1	2.5	1.6	4.3	3.8	3.7	1.7	1.5	0.7	0.5	0.0	1.0	2.8	21.6	54.7
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка																	
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	1.7	6.8	4.9	3.2	1.7	4.2	3.9	2.9	1.3	1.1	0.5	0.3	0.1	0.3	2.7	22.0	55.6
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні	1.7	5.2	8.9	5.6	3.1	2.7	1.9	2.8	0.9	1.5	1.8	0.9	0.0	0.7	0.7	22.6	54.5
Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»																	
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками	1.7	10.9	8.6	5.3	2.7	4.7	4.6	5.7	1.8	1.0	0.6	0.7	0.0	0.2	3.6	22.4	45.6

% у рядку Респондент міг обрати не більше трьох відповідей для кожного твердження	«UA: Перший»	«Інтер»	«1+1»	ICTV	СТБ	«112»	News One	«Україна»	ZIK	24 канал	Прямий	Новий канал	ATR	«Громадське»	Російські	Не дивляться	Важко сказати / Відмова
Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії	1.4	6.6	6.2	3.6	1.8	2.5	2.6	3.2	1.0	1.9	1.6	0.8	0.1	0.7	2.7	23.4	51.0
Позиція Президента щодо свободи слова																	
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	1.2	9.4	6.4	3.4	1.8	5.3	4.3	3.7	2.6	1.6	0.5	0.3	0.0	0.6	3.2	21.7	49.6
Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова	3.2	6.4	9.0	4.8	3.5	3.0	1.6	4.6	1.4	1.8	2.5	1.0	0.1	0.5	0.1	22.0	51.3
Економічна ситуація																	
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	3.2	15.0	12.7	7.3	3.4	7.9	5.7	6.8	3.4	2.2	0.5	0.5	0.0	0.4	3.2	20.9	39.9
Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться	2.6	6.4	9.6	6.0	3.4	2.9	1.8	4.5	1.3	2.0	1.5	0.9	0.1	0.5	0.1	21.0	52.5
Боротьба з корупцією																	
Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки	3.8	10.9	17.3	9.3	5.2	4.4	2.3	5.4	0.9	1.5	1.9	0.6	0.1	0.5	0.1	21.3	43.2
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	2.0	10.7	8.1	6.5	2.8	6.5	5.2	5.8	3.9	3.0	1.2	0.9	0.1	1.3	0.4	21.5	44.7
Співробітництво з МВФ																	
Україні слід виконати вимоги МВФ, зокрема щодо підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку	3.5	11.2	14.8	6.5	4.1	4.3	2.0	5.4	1.0	0.8	1.4	0.5	0.1	0.2	0.2	20.9	46.7
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	0.9	7.4	6.7	4.2	2.6	5.4	4.2	4.8	2.8	2.2	0.9	0.8	0.1	1.1	0.3	21.5	51.2

Разом із цим, інші результати опитування показують, що **простежується залежність між тим, чи сам респондент радше поділяє продержавницькі VS проопозиційні та/або проросійські інтерпретації, і тим, які телеканали, на його думку, просувають твердження, що їх поділяє респондент.** Оскільки є певні змістовні відмінності між індексами щодо конфлікту з Росією і щодо інших питань, доцільно звернути увагу на розбіжності саме для цих двох випадків.

Якщо говорити про конфлікт із Росією, то серед тих, хто поділяє радше продержавницькі інтерпретації (має бал 0»40), більше тих, хто дивиться: «1+1» (31 % проти 7 % серед тих, хто поділяє радше проопозиційні та/або проросійські інтерпретації), ICTV (16 % проти 5,5 %), СТБ (12 % проти 4 %). Водночас, **серед тих, хто поділяє радше проопозиційні та/або проросійські інтерпретації (має бал 61–100) більше тих, хто дивиться: «Інтер» (21 % проти 15 % тих, хто поділяє радше продержавницькі інтерпретації), «112» (16 % проти 10 %), NewsOne (12 % проти 2,5 %), російські канали (5 % проти 0,2 %).**

Коли йдеться про питання економіки, корупції, внутрішньої політики, зберігається така тенденція: ті, хто поділяє **проукраїнські** інтерпретації, більше дивляться «1+1» (35 % проти 14 %), ICTV (21 % проти 9 %), СТБ (14 % проти 7 %). І також серед тих, хто більше дивиться «Україну» (23 % проти 14 %). Серед тих, хто радше поділяє **проопозиційні та/або проросійські** інтерпретації, дещо більше тих, хто дивиться NewsOne (7 % проти 2 %).

Таблиця 1.6.2

На яких телеканалах, на вашу думку, найчастіше просувають твердження, які ви поділяєте?

(% серед респондентів залежно від значення індексу)

% у стовпчику Респондент міг обрати не більше 5-ти варіантів	Індекс загалом			Індекс щодо конфлікту з Росією			Індексу щодо економіки, корупції, внутрішньої політики		
	Продержавні цькі	Середнє значення	Проопозиційні	Продержавні цькі	Середнє значення	Проопозиційні	Продержавні цькі	Середнє значення	Проопозиційні
«1+1»	34.4	16.3	7.7	30.6	9.6	6.8	34.7	22.1	14.4
ICTV	19.2	7.6	6.5	15.9	6.3	5.5	20.6	9.9	9.2
«Інтер»	17.3	11.6	19.5	14.9	14.0	21.1	18.3	13.4	16.2
«Україна»	19.8	13.1	14.2	17.0	12.4	17.8	23.2	15.2	13.8
СТБ	12.7	7.4	4.5	11.8	4.9	4.3	14.1	8.5	6.7
«112»	11.8	6.7	14.0	10.2	7.7	15.9	10.5	8.5	11.4
24 канал	5.3	3.4	1.6	5.4	0.9	2.8	4.5	2.8	3.8
ZIK	5.1	5.0	5.3	6.0	3.2	6.1	4.3	3.6	6.3
«UA: Перший»	4.5	1.6	0.8	3.2	1.9	0.6	3.8	2.8	1.7
Прямий канал	3.5	0.8	1.0	2.7	0.5	1.0	4.9	1.6	0.9
Новий канал	3.3	2.1	1.5	2.6	2.0	2.2	3.9	2.4	1.8

% у стовпчику Респондент міг обрати не більше 5-ти варіантів	Індекс загалом			Індекс щодо конфлікту з Росією			Індексу щодо економіки, корупції, внутрішньої політики		
	Продержавни цькі	Середнє значення	Проопозиційні	Продержавни цькі	Середнє значення	Проопозиційні	Продержавни цькі	Середнє значення	Проопозиційні
NewsOne	2.1	3.3	9.8	2.5	4.5	11.7	2.2	2.6	6.6
«Громадське»	1.9	0.6	0.1	1.5	0.4	0.2	2.4	1.0	0.4
«Еспресо»	1.1	0.8	0.0	1.0	0.5	0.0	1.0	1.2	0.2
ATR	0.5	0.1	0.0	0.4	0.0	0.0	0.6	0.2	0.1
Російські канали	0.3	0.1	3.7	0.2	0.6	5.0	0.6	0.0	2.0
Канали вашого регіону	0.1	0.2	0.3	0.3	0.0	0.5	0.0	0.0	0.4
Інші	1.8	0.4	1.6	1.3	1.1	1.0	0.8	0.9	1.5
Не дивлюся	16.5	24.4	19.5	18.0	25.4	17.9	16.5	21.8	20.7
Важко сказати / Відмова	19.3	33.5	34.4	22.8	38.9	29.8	15.4	32.7	30.5

Інший підхід до аналізу взаємозв'язку між телепереглядом та інтерпретаціями — це розрахунок середніх значень індексу серед тих, хто вважає певний канал таким, що просуває інтерпретації, які респондент поділяє.

У випадку індексу щодо конфлікту з Росією найвищі значення індексу (що відповідають вищій прихильності до **проопозиційних та/або проросійських інтерпретацій**) мають ті респонденти, які говорили про **російські телеканали (середнє значення індексу 65,9) та NewsOne (53,7)**. Найнижчі значення індексу — що відповідає **продержавницьким інтерпретаціям** - в тих, хто говорив про **«Громадське ТБ» (24,5) і Прямий (24,9)**. У випадку інших каналів середнє значення коливається в межах 28,1–40,9, тобто в межах радше продержавницької інтерпретації.

У випадку індексу щодо інших питань загальний порядок подібний.

Таблиця 1.6.3

Середнє значення індексу продержавницьких vs. проопозиційних / проросійських інтерпретацій серед респондентів залежно від того, які канали, на їхню думку, просувають твердження, що їх поділяють респонденти

Середнє значення у рядку	Індекс загалом	Індекс щодо конфлікту з Росією	Індекс щодо економіки, корупції, внутрішньої політики
Канал, що просуває твердження, які поділяє респондент:			
Російські канали	72.1	65.9	81.2

NewsOne	62.6	53.7	75.9
ZIK	51.9	39.9	70.0
«112»	50.8	40.8	65.9
«Інтер»	50.2	40.9	64.0
«Україна»	47.1	39.0	59.1
Новий канал	44.8	36.4	57.3
24 канал	42.7	29.9	61.6
СТБ	42.1	32.5	56.2
ICTV	40.4	29.8	56.0
«1+1»	39.3	29.2	54.3
«UA: Перший»	39.0	28.1	55.6
Прямий канал	34.9	24.9	49.8
«Громадське»	32.9	24.5	45.4

Нижче в таблиці 1.6.4 наведено деталізовану інформацію про те, з якими саме інтерпретаціями погоджуються ті, хто вважає, що певний канал просуває твердження, які респондент поділяє.

Таблиця 1.6.4

Які з нижче наведених тверджень ви особисто поділяєте?

(% серед респондентів, які вважають, що відповідний канал просуває твердження, що їх поділяє респондент)

100 % у стовпчику	«1+1»	«Інтер»	«Україна»	ICTV	«112»	СТБ	ZIK	NewsOne	24 канал	«UA: Перший»	Новий канал	Прямий канал	Російські канали	«Громадське»
Ситуація навколо Олега Сенцова														
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	0.9	1.6	4.2	2.1	2.2	3.0	4.4	8.4	0.0	3.4	6.4	0.0	18.5	4.6
Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму	78.0	58.4	61.4	75.8	60.8	68.5	72.1	40.9	88.3	81.4	58.2	97.4	13.3	82.8
Важко сказати / Відмова	21.1	40.1	34.4	22.1	37.0	28.5	23.4	50.7	11.7	15.3	35.4	2.6	68.3	12.6
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей														
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	3.7	11.1	10.4	5.4	16.3	6.9	17.4	27.0	5.0	8.4	16.6	7.5	30.1	3.0
Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України	73.9	51.9	56.8	72.2	56.2	69.1	66.5	43.3	81.7	82.1	50.3	89.9	6.1	76.0
Важко сказати / Відмова	22.4	37.0	32.8	22.4	27.5	24.0	16.0	29.7	13.3	9.6	33.1	2.6	63.8	21.0
Суд із «Газпромом»														
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу	7.2	20.5	18.8	11.9	27.8	16.9	18.5	34.8	15.4	5.7	26.6	12.5	62.0	4.3
Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала невігідні	69.7	47.4	53.1	65.5	52.4	60.6	69.0	36.3	72.9	73.9	47.6	77.0	8.0	74.0

100 % у стовпчику	«1+1»	«Інтер»	«Україна»	ICTV	«112»	СТБ	ZIK	NewsOne	24 канал	«UA: Перший»	Новий канал	Прямий канал	Російські канали	«Громадське»
газові контракти														
Важко сказати / Відмова	23.2	32.2	28.2	22.6	19.8	22.5	12.5	28.8	11.8	20.4	25.8	10.5	30.0	21.7
Зміна АТО на ООС														
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	9.9	12.6	10.7	7.6	17.6	6.9	22.5	23.7	8.8	15.5	18.9	16.5	56.6	9.0
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію	48.8	37.4	42.4	57.7	37.9	47.5	36.2	30.7	43.8	60.3	48.0	61.6	2.0	77.4
Важко сказати / Відмова	41.4	50.0	46.9	34.8	44.5	45.6	41.3	45.6	47.4	24.2	33.0	21.9	41.4	13.6
Провокування Президентом загострення на Донбасі														
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоби скасувати президентські вибори	11.4	22.9	21.6	16.2	29.0	15.5	36.3	41.5	18.6	15.9	22.2	15.7	58.7	7.7
Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники	48.8	37.1	41.4	44.0	37.3	48.4	35.6	18.7	48.0	55.5	42.8	52.2	15.2	55.5
Важко сказати / Відмова	39.8	40.0	37.1	39.8	33.7	36.1	28.1	39.9	33.4	28.7	35.0	32.1	26.1	36.8
Допомога Дональда Трампа Україні														
Президент США Трамп «обміняє» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	13.7	16.7	16.7	15.8	14.1	14.7	21.5	24.3	16.8	10.9	15.8	9.3	24.2	7.1
Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією	39.9	35.9	38.1	40.1	45.4	37.6	29.8	23.1	47.2	61.7	51.3	57.0	47.8	52.0
Важко сказати / Відмова	46.4	47.4	45.2	44.0	40.5	47.7	48.7	52.7	35.9	27.3	32.9	33.7	28.0	40.9

100 % у стовпчику	«1+1»	«Інтер»	«Україна»	ICTV	«112»	СТБ	ZIK	NewsOne	24 канал	«UA: Перший»	Новий канал	Прямий канал	Російські канали	«Громадське»
Надання томосу														
Надання томосу про автокефальну церкву — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	12.7	26.5	23.1	19.1	31.7	19.5	25.6	40.4	21.4	19.6	22.5	17.7	27.9	13.8
Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії	53.4	33.1	29.2	51.1	37.8	47.0	45.8	20.4	61.5	49.9	36.7	55.7	0.0	70.0
Важко сказати / Відмова	33.9	40.4	47.7	29.8	30.5	33.4	28.6	39.1	17.1	30.6	40.8	26.6	72.1	16.1
Злочини праворадикальних організацій														
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	8.9	19.4	17.8	11.7	23.8	12.2	31.7	41.0	17.7	10.0	22.6	19.8	64.0	9.7
Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії	50.7	33.0	33.6	54.0	36.6	47.3	32.2	27.2	45.6	62.6	46.0	47.9	0.0	58.5
Важко сказати / Відмова	40.3	47.6	48.5	34.3	39.6	40.6	36.1	31.8	36.7	27.4	31.4	32.3	36.0	31.8
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО														
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне та давно назріле рішення	50.3	32.4	39.5	51.0	37.4	48.1	37.4	22.2	54.3	42.5	37.3	61.3	6.1	64.7
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	22.3	37.2	31.7	23.0	41.7	29.0	40.9	52.4	29.1	30.7	42.9	21.3	51.1	25.8
Важко сказати / Відмова	27.3	30.4	28.8	26.0	20.9	22.9	21.7	25.4	16.7	26.8	19.8	17.5	42.8	9.5
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства														

100 % у стовпчику	«1+1»	«Інтер»	«Україна»	ICTV	«112»	СТБ	ZIK	NewsOne	24 канал	«UA: Перший»	Новий канал	Прямий канал	Російські канали	«Громадське»
Аркадія Бабченка														
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	14.3	23.3	21.2	17.5	34.1	19.5	40.4	53.1	23.0	13.3	24.8	21.4	25.1	12.7
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні	39.7	23.3	23.2	44.4	32.8	36.3	28.8	13.5	47.4	49.6	37.0	51.7	6.1	48.3
Важко сказати / Відмова	46.0	53.5	55.6	38.1	33.1	44.2	30.8	33.4	29.5	37.1	38.2	26.9	68.7	38.9
Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»														
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками	38.3	44.0	40.6	38.2	47.8	34.9	43.8	58.5	45.8	62.2	29.7	30.9	67.3	46.4
Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії	24.5	16.6	19.8	25.0	20.3	26.0	24.7	13.2	17.4	15.7	47.6	31.6	10.6	19.8
Важко сказати / Відмова	37.2	39.4	39.6	36.8	32.0	39.1	31.5	28.2	36.9	22.1	22.6	37.5	22.1	33.9
Позиція Президента щодо свободи слова														
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	24.2	41.1	34.5	31.3	43.9	28.1	57.9	64.8	32.2	25.9	39.8	31.4	71.2	18.8
Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова	42.1	29.9	34.0	39.4	29.7	41.8	25.6	10.1	40.8	49.9	33.0	47.1	6.1	50.4
Важко сказати / Відмова	33.7	28.9	31.5	29.4	26.4	30.1	16.5	25.2	27.0	24.3	27.2	21.6	22.7	30.8
Економічна ситуація														
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	56.0	68.6	58.5	55.2	68.8	57.6	69.9	71.2	73.1	57.7	57.9	26.9	74.2	34.2

100 % у стовпчику	«1+1»	«Інтер»	«Україна»	ICTV	«112»	СТБ	ZIK	NewsOne	24 канал	«UA: Перший»	Новий канал	Прямий канал	Російські канали	«Громадське»
Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться	30.7	21.8	28.2	32.8	19.8	28.6	16.5	18.3	20.1	33.6	26.2	49.5	19.3	47.7
Важко сказати / Відмова	13.3	9.5	13.2	12.0	11.4	13.8	13.5	10.5	6.8	8.7	15.9	23.6	6.5	18.1
Боротьба з корупцією														
Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки	17.6	15.0	18.7	16.5	8.1	16.1	7.3	6.3	9.9	12.7	26.9	8.8	8.0	19.7
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	72.0	73.1	71.0	74.0	84.9	75.5	86.7	86.3	85.8	79.0	50.9	66.4	87.4	58.0
Важко сказати / Відмова	10.4	11.9	10.3	9.5	7.0	8.3	6.1	7.3	4.4	8.3	22.1	24.8	4.6	22.3
Співробітництво з МВФ														
Україні слід виконати вимоги МВФ, зокрема щодо підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку	13.0	10.4	13.7	12.4	16.0	14.5	10.7	13.2	5.0	15.7	22.9	11.4	4.5	27.5
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	66.2	68.3	65.6	67.0	66.9	63.5	78.1	78.3	76.3	63.5	58.9	67.8	79.3	63.5
Важко сказати / Відмова	20.8	21.3	20.7	20.6	17.1	22.0	11.2	8.5	18.8	20.9	18.1	20.9	16.2	9.0

1.7 Політики та популярні особистості, які просувають твердження, які поділяють респонденти

Лише 49 % респондентів можуть назвати принаймні одного політика чи популярну особистість, які просувають інтерпретації подій, що з ними згоден респондент (діаграма 1.7.1). Водночас, серед населення країни в цілому максимальний показник не перевищує 11 %. На рівні України в цілому топ-діячами за цим показником є Юлія Тимошенко (11 %), Анатолій Гриценко (11 %), Олег Ляшко (9 %), Святослав Вакарчук (8 %), Вадим Рабінович (7 %), Петро Порошенко (6 %), Юрій Бойко (5 %), Андрій Садовий (5 %), Володимир Гройсман (5 %) і Євгеній Мураєв (4.5 %).

Таблиця 1.7.1

Які політики, блогери, на вашу думку, частіше просувають ті твердження, які ви поділяєте? / Які політики, популярні блогери, особистості, на вашу думку, частіше просувають ті твердження, яких ви не поділяєте? (Не більше семи відповідей.)

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати не більше п'яти варіантів	Україна в цілому		Захід		Центр		Південь		Схід	
	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють
Юлія Тимошенко	10.7	8.3	11.0	7.4	11.9	7.2	10.6	8.5	7.0	12.7
Анатолій Гриценко	10.6	2.2	15.1	1.5	10.3	2.7	7.4	2.7	7.9	1.6
Олег Ляшко	8.8	9.1	9.1	9.7	7.1	10.1	9.3	6.8	11.7	9.3
Святослав Вакарчук	8.1	1.1	17.3	0.4	5.3	2.2	5.0	0.4	2.7	1.0
Вадим Рабінович	6.6	7.0	1.7	10.2	5.1	7.7	12.6	4.4	9.1	3.8
Петро Порошенко	5.9	16.1	4.7	7.4	7.9	15.7	5.1	24.1	4.3	19.6
Юрій Бойко	5.2	4.4	1.9	4.4	3.5	5.1	8.4	4.9	10.2	1.9
Андрій Садовий	4.9	1.4	10.5	0.9	3.8	1.2	2.6	0.8	1.0	3.9
Володимир Гройсман	4.6	7.5	3.6	8.2	6.0	7.2	5.5	9.2	1.4	3.6
Євгеній Мураєв	4.5	2.8	1.3	2.5	4.4	4.4	7.4	1.9	6.1	1.2
Олег Тягнибок	3.4	6.6	7.0	3.9	2.5	5.2	1.6	8.4	1.7	12.1
Мустафа Найєм	3.0	1.2	3.5	0.0	3.4	1.3	2.8	1.9	1.3	2.1
Олександр Шевченко	3.0	0.3	7.2	0.3	2.3	0.3	1.0	0.2	0.0	0.6
Дмитро Добродомов	2.6	0.7	5.3	1.0	1.7	0.8	2.1	0.7	0.2	0.0
Сергій Тарута	2.6	0.8	0.8	1.1	3.0	0.7	3.2	1.2	3.8	0.0
Олександр Вілкул	2.3	3.5	0.6	5.8	1.4	2.7	6.4	3.0	0.2	2.0
Віктор Медведчук	2.0	7.0	0.4	12.3	2.2	7.3	1.9	3.7	4.6	1.5
Анатолій Шарій	1.7	1.7	0.1	0.6	3.1	3.5	1.5	0.5	1.4	1.2
Арсеній Яценюк	1.6	13.4	2.1	9.6	1.1	11.7	2.2	17.3	0.9	18.0

% у стовпчику Респондент міг обрати не більше п'яти варіантів	Україна в цілому		Захід		Центр		Південь		Схід	
	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють	Поділяють	Не поділяють
Інна Богословська	1.5	2.9	1.0	5.2	1.7	2.4	1.8	1.4	1.2	2.4
Сергій Каплін	1.3	0.6	0.1	0.8	1.5	0.9	2.6	0.1	0.8	0.0
Сергій Лещенко	1.2	0.6	2.0	0.4	1.1	0.9	1.0	0.7	0.3	0.0
В'ячеслав Піховшек	1.2	1.8	0.0	3.5	1.7	2.2	1.8	0.4	1.1	0.0
Андрій Парубій	1.2	8.7	1.8	3.5	1.1	8.3	1.1	14.5	0.2	9.3
Михайло Добкін	1.1	6.5	0.0	9.6	0.8	7.5	1.9	3.6	3.2	2.9
Арсен Аваков	1.1	9.1	0.3	9.4	1.6	6.1	1.0	10.4	1.8	14.0
Олександр Турчинов	1.1	4.8	1.1	1.7	1.5	5.3	1.2	6.8	0.0	5.8
Вадим Новинський	1.1	3.2	0.1	3.7	0.8	3.6	1.8	2.5	2.4	2.5
Геннадій Кернес	1.0	4.6	0.0	8.1	1.0	5.0	0.0	2.0	5.1	1.0
Юрій Луценко	1.0	5.5	0.3	2.8	1.7	4.6	1.3	9.9	0.0	4.7
Микола Азаров	0.9	5.4	0.0	8.0	1.2	6.3	0.2	3.5	3.0	1.5
Олена Лукаш	0.4	2.0	0.0	4.1	0.6	2.0	0.9	0.4	0.0	0.6
Олексій Гончаренко	0.4	1.9	0.0	0.1	1.0	2.4	0.0	3.9	0.0	0.2
Андрій Портнов	0.3	1.9	0.6	2.8	0.4	1.4	0.0	1.9	0.0	1.4
Олександр Кліменко	0.0	0.2	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0
Російські політики	0.0	2.1	0.0	2.8	0.0	2.5	0.0	1.3	0.0	0.7
Інші	1.4	0.5	1.7	0.6	1.4	0.8	1.2	0.1	1.0	0.3
Жоден з них	21.6	11.6	19.3	11.5	18.0	10.8	27.0	14.0	25.9	9.1
Важко сказати / Відмова	29.6	39.9	26.8	40.2	35.4	41.6	25.6	37.9	27.2	38.7

1.8 Політики та популярні особистості і інтерпретація актуальних суспільно-політичних подій

Подібно до телеканалів, вивчався зв'язок між певними інтерпретаціями та довірою до окремих політиків / популярних особистостей. Якщо говорити про індекс щодо конфлікту з Росією, то серед тих, хто поділяє радше продержавницькі інтерпретації, більше тих, хто вважає, що твердження, які поділяє сам респондент, просуваються такими політиками й популярними особистостями, як Анатолій Гриценко (16 % проти 6 % серед тих, хто має радше проопозиційні / проросійські орієнтації), Петро Порошенко (10 % проти 1 %), Святослав Вакарчук (11,5 % проти 4 %), Андрій Садовий (8 % проти 2 %), Олег Тягнибок (5 % проти 1 %). Натомість серед тих, хто поділяє радше проопозиційні та/або проросійські інтерпретації, дещо більше тих, хто говорив про: Юрія Бойка (15 % проти 2 %), Вадима Рабіновича (17 % проти 3 %), Євгенія Мураєва (13 % проти 2 %), Олександра Вілкула (6,5 % проти 1 %), Анатолія Шарія (5,9 % проти 0,2 %) і Михайла Добкіна (5 % проти 0,2 %).

У випадку індексу щодо інших питань (економіка, корупція, внутрішня політика) серед тих, хто поділяє продержавницькі інтерпретації, частіше називали: Петра Порошенка (26 % проти 1 %), Володимира Гройсмана (14 % проти 2 %), Анатолія Гриценка (15 % проти 9,5 %), Святослава Вакарчука (13 % проти 7 %), Мустафу Найєма (8 % проти 2 %) й Арсена Авакова (5 % проти 0,5 %).

Серед тих, хто поділяє радше проопозиційні та/або проросійські інтерпретації, дещо більше тих, хто говорив про Вадима Рабіновича (9,5 % проти 3 %).

Таблиця 1.8.1

Які політики, популярні особистості, блогери, на вашу думку, частіше просувають ті твердження, які ви поділяєте?

(% серед респондентів залежно від значення індексу)

% у стовпчику Респондент міг обрати не більше семи варіантів	Індекс загалом			Індекс щодо конфлікту з Росією			Індексу щодо економіки, корупції, внутрішньої політики		
	Продержавні цькі	Середнє значення	Проопозиційні	Продержавні цькі	Середнє значення	Проопозиційні	Продержавні цькі	Середнє значення	Проопозиційні
Анатолій Гриценко	16.4	9.3	5.4	15.6	4.8	6.1	15.2	10.3	9.5
Петро Порошенко	15.5	1.8	0.3	10.0	2.0	0.7	26.0	5.3	0.9
Святослав Вакарчук	13.0	6.4	4.9	11.5	4.9	4.0	13.3	8.4	6.6
Юлія Тимошенко	12.6	10.5	8.7	12.4	9.3	8.3	11.6	9.6	11.2
Олег Ляшко	10.1	9.1	6.7	9.7	8.0	7.6	8.1	9.8	8.3
Володимир Гройсман	9.2	3.0	1.5	6.6	2.6	2.4	13.7	4.9	2.0
Андрій Садовий	8.7	3.8	2.1	7.7	2.1	2.0	6.9	5.1	4.3
Мустафа Найєм	5.7	2.1	1.1	5.2	0.3	1.4	8.2	2.2	2.1
Олег Тягнибок	5.7	3.1	1.2	5.4	1.6	0.7	4.4	3.2	3.3
Олександр Шевченко	4.5	2.2	2.2	3.8	1.8	3.0	4.9	2.8	2.6
Дмитро Добродомов	4.2	1.9	1.7	4.0	1.4	0.7	3.5	2.5	2.4
Сергій Тарута	3.4	0.8	4.3	2.3	2.0	4.7	2.4	1.9	3.0
Арсеній Яценюк	2.8	0.7	1.6	2.0	1.4	0.9	4.6	0.8	1.3
Юрій Бойко	2.7	3.2	11.1	2.1	5.0	15.1	3.2	2.8	7.2
Юрій Луценко	2.7	0.1	0.3	1.7	0.1	0.5	4.6	0.5	0.3
Андрій Парубій	2.5	0.4	0.7	1.8	0.3	0.8	3.8	1.0	0.6
Олександр Турчинов	2.5	0.3	0.6	1.5	0.8	0.5	2.8	1.1	0.7
Сергій Лещенко	2.1	0.8	0.9	1.7	1.2	0.0	1.4	1.5	1.0
Арсен Аваков	2.1	1.0	0.3	1.2	1.3	0.4	5.0	0.5	0.5
Вадим Рабінович	1.9	5.3	14.1	2.7	7.5	17.0	3.4	3.4	9.5
Євгеній Мураєв	1.8	2.8	10.6	2.2	4.1	12.8	2.6	2.0	6.7
Віктор Медведчук	1.6	0.8	4.2	1.5	1.1	5.2	1.9	0.9	2.7
В'ячеслав Піховшек	1.3	0.3	2.5	0.8	0.7	3.4	2.5	0.2	1.5
Сергій Каплін	1.3	0.5	2.6	0.9	1.6	2.2	1.5	0.6	1.8

% у стовпчику Респондент міг обрати не більше семи варіантів	Індекс загалом			Індекс щодо конфлікту з Росією			Індексу щодо економіки, корупції, внутрішньої політики		
	Продержавні цькі	Середнє значення	Проопозиційні	Продержавні цькі	Середнє значення	Проопозиційні	Продержавні цькі	Середнє значення	Проопозиційні
Інна Богословська	1.2	1.0	2.4	1.3	1.5	1.9	1.4	0.7	1.9
Олексій Гончаренко	1.1	0.0	0.0	0.4	0.4	0.0	2.0	0.2	0.0
Вадим Новинський	0.8	0.7	2.1	0.5	1.3	2.6	1.1	0.7	1.4
Олександр Вілкул	0.7	1.5	5.4	1.0	2.1	6.5	0.6	1.0	3.6
Андрій Портнов	0.5	0.1	0.3	0.3	0.1	0.5	0.3	0.3	0.2
Микола Азаров	0.4	0.5	2.0	0.2	0.6	3.5	0.8	0.5	1.1
Олена Лукаш	0.2	0.1	1.1	0.1	0.6	1.3	0.6	0.0	0.7
Геннадій Кернес	0.2	0.7	2.5	0.4	1.1	2.8	0.7	0.2	1.6
Анатолій Шарій	0.2	1.2	4.1	0.2	1.9	5.9	0.5	0.6	2.7
Михайло Добкін	0.2	0.2	3.8	0.2	0.9	4.7	0.0	0.2	2.0
Олександр Кліменко	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Російські політики	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Жоден	18.2	24.1	21.9	19.8	24.2	21.6	15.3	24.5	21.5
Важко сказати / Відмова	21.8	36.9	27.9	25.8	38.2	24.0	21.1	34.6	28.5

Нижче наводяться дані щодо середнього значення розрахованих індексів серед тих, хто вважає, що відповідні політики / популярні особистості просувають позиції, які поділяє респондент. У випадку індексу щодо конфлікту з Росією найвищі середні значення індексу мають ті, хто говорив про Миколу Азарова (68), Михайла Добкіна (66,6), Анатолія Шарія (66), Олександра Вілкула (58), Геннадія Кернеса (57,7), Юрія Бойка (57,2), Євгенія Мураєва (56,1), Вадима Рабіновича (55,6). Водночас, найнижчі середні значення індексу мають ті, хто називали: Петра Порошенка (20,9), Мустафу Найєма (25,7), Олександра Турчинова (26,6), Олега Тягнибока (26,9), Сергія Лещенка (27,1), Андрія Парубія (27,1).

Загалом подібний порядок можна бачити у випадку індексу щодо інших питань.

Таблиця 1.8.2

Середнє значення індексу продержавницьких vs. проопозиційних / проросійських інтерпретацій серед респондентів залежно від того, які політики / популярні особистості, на їхню думку, просувають твердження, які респонденти поділяють

Середнє значення у рядку	Індекс загалом	Індекс щодо конфлікту з Росією	Індексу щодо економіки, корупції, внутрішньої політики
Політик / популярна особистість, що просуває твердження, які поділяє респондент:			

Середнє значення у рядку	Індекс загалом	Індекс щодо конфлікту з Росією	Індексу щодо економіки, корупції, внутрішньої політики
Михайло Добкін	74.2	66.6	85.7
Микола Азаров	71.5	68.0	76.7
Анатолій Шарій	71.4	66.0	79.4
Геннадій Кернес	66.7	57.7	79.8
Олександр Вілкул	66.3	58.0	79.0
Євгеній Мураєв	65.2	56.1	78.6
Юрій Бойко	64.2	57.2	74.7
Вадим Рабінович	63.9	55.6	76.3
Віктор Медведчук	60.7	52.8	72.3
Вадим Новинський	59.4	52.0	70.1
В'ячеслав Піховшек	59.0	51.3	71.1
Сергій Каплін	57.7	46.0	74.7
Інна Богословська	56.3	45.6	72.0
Сергій Тарута	51.2	41.1	66.1
Олег Ляшко	48.4	38.4	63.2
Юлія Тимошенко	47.3	36.5	63.3
Олександр Шевченко	43.1	33.2	57.7
Дмитро Добродомов	42.0	28.6	61.8
Анатолій Гриценко	41.6	30.4	58.0
Святослав Вакарчук	41.4	30.3	57.5
Андрій Садовий	40.3	28.4	57.9
Сергій Лещенко	39.4	27.1	57.6
Арсеній Яценюк	39.4	29.3	54.3
Олег Тягнибок	39.3	26.9	58.2
Олександр Турчинов	36.0	26.6	50.1
Андрій Парубій	35.7	27.1	48.5
Мустафа Найєм	35.0	25.7	48.7
Володимир Гройсман	34.4	28.7	42.9
Петро Порошенко	25.6	20.9	32.7

Нижче в таблиці 1.8.3а-б наводиться деталізована інформація щодо того, з якими саме інтерпретаціями погоджуються ті, хто вважає, що певний політик / популярна особистість просуває твердження, які респондент поділяє.

Які з нижче наведених тверджень ви особисто поділяєте?

(% серед респондентів, які вважають, що відповідний політик / популярна особистість просуває твердження, що їх поділяє респондент)

100 % у стовпчику	Юлія Тимошенко	Анатолій Гриценко	Олег Ляшко	Святослав Вакарчук	Вадим Рабінович	Петро Порошенко	Юрій Бойко	Андрій Садовий
Ситуація навколо Олега Сенцова								
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	2.5	2.5	2.5	3.4	10.5	0.7	6.3	5.4
Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму	64.5	79.9	60.1	81.4	45.1	80.3	47.3	88.7
Важко сказати / Відмова	33.0	17.7	37.4	15.2	44.3	19.0	46.4	5.9
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей								
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	6.4	4.9	6.9	7.6	30.9	3.1	25.7	7.3
Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України	62.3	77.7	64.0	75.2	29.2	81.0	30.6	76.4
Важко сказати / Відмова	31.3	17.4	29.1	17.3	39.9	15.9	43.6	16.3
Суд із «Газпромом»								
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу	19.5	12.7	17.7	10.9	36.4	6.6	50.4	8.2
Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала не вигідні газові контракти	53.0	70.9	56.7	74.3	31.6	83.7	20.3	71.9
Важко сказати / Відмова	27.5	16.4	25.6	14.8	32.0	9.8	29.3	19.9
Зміна АТО на ООС								
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	10.0	13.6	10.9	13.9	24.1	3.9	30.1	10.3
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію	39.4	50.1	41.6	48.8	20.3	57.1	19.8	45.3
Важко сказати / Відмова	50.6	36.3	47.5	37.3	55.5	39.0	50.1	44.4
Провокування Президентом загострення на Донбасі								
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоби скасувати президентські вибори	22.3	18.1	25.7	16.3	40.8	4.2	38.7	10.8
Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють	39.9	48.6	39.2	49.8	26.8	77.6	20.1	47.5

100 % у стовпчику	Юлія Тимошенко	Анатолій Гриценко	Олег Ляшко	Святослав Вакарчук	Вадим Рабінович	Петро Порошенко	Юрій Бойко	Андрій Садовий
політичні суперники								
Важко сказати / Відмова	37.8	33.3	35.2	33.9	32.3	18.2	41.2	41.6
Допомога Дональда Трампа Україні								
Президент США Трамп «обмінє» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	14.0	14.4	21.0	16.2	26.7	11.7	20.9	17.4
Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією	45.1	44.0	41.8	43.9	25.8	51.7	25.7	43.0
Важко сказати / Відмова	40.9	41.6	37.3	39.8	47.5	36.6	53.3	39.6
Надання томосу								
Надання томосу про автокефальну церкву — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	20.5	17.6	19.3	15.4	38.7	3.3	36.7	12.2
Сприяння Томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії	41.2	53.9	31.8	56.0	12.4	63.4	7.0	58.7
Важко сказати / Відмова	38.3	28.5	48.8	28.6	48.9	33.3	56.4	29.2
Злочини праворадикальних організацій								
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	15.5	19.6	17.6	19.4	36.7	7.3	44.0	14.9
Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії	38.1	50.9	34.5	50.7	17.1	63.4	14.6	45.1
Важко сказати / Відмова	46.4	29.5	47.9	29.8	46.3	29.3	41.4	40.0
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО								
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне та давно назріле рішення	39.8	49.9	37.2	50.8	16.1	73.8	14.5	47.3
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	34.3	29.3	30.6	29.9	57.9	9.4	59.3	30.3
Важко сказати / Відмова	25.9	20.8	32.3	19.3	26.0	16.8	26.2	22.4
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка								
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	19.6	21.4	21.7	25.9	46.9	2.8	39.2	16.3
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні	32.8	37.8	28.0	40.3	11.8	60.9	7.0	44.7
Важко сказати / Відмова	47.6	40.8	50.2	33.8	41.3	36.3	53.7	39.0
Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»								
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих	44.3	39.9	47.4	37.0	53.0	29.1	56.4	33.5

100 % у стовпчику	Юлія Тимошенко	Анатолій Гриценко	Олег Ляшко	Святослав Вакарчук	Вадим Рабінович	Петро Порошенко	Юрій Бойко	Андрій Садовий
переговорів між Києвом і невизнаними республіками								
Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії	19.0	23.3	14.3	25.7	14.4	33.3	14.2	32.2
Важко сказати / Відмова	36.7	36.8	38.3	37.3	32.6	37.6	29.5	34.3
Позиція Президента щодо свободи слова								
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	42.0	39.1	43.9	34.7	65.0	13.0	58.1	30.0
Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова	31.6	31.9	24.9	36.5	14.3	71.4	21.9	45.2
Важко сказати / Відмова	26.4	29.1	31.2	28.8	20.8	15.6	20.0	24.7
Економічна ситуація								
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	65.7	54.9	59.3	55.8	74.6	24.0	66.9	61.6
Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться	21.7	30.5	24.8	31.1	14.7	62.2	23.4	24.7
Важко сказати / Відмова	12.5	14.6	16.0	13.1	10.8	13.8	9.7	13.7
Боротьба з корупцією								
Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки	13.3	13.7	14.3	10.6	12.3	35.6	7.3	13.2
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	82.3	76.3	77.6	82.5	81.7	54.7	86.0	78.8
Важко сказати / Відмова	4.4	9.9	8.1	6.9	6.0	9.7	6.7	8.0
Співробітництво з МВФ								
Україні слід виконати вимоги МВФ, зокрема щодо підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку	12.6	14.3	12.1	18.7	8.1	31.8	7.0	14.0
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	68.8	66.3	71.8	67.0	84.3	42.9	76.8	74.5
Важко сказати / Відмова	18.6	19.4	16.0	14.3	7.7	25.3	16.2	11.5

Таблиця 1.8.36

Які з нижче наведених тверджень ви особисто поділяєте?

(% серед респондентів, які вважають, що відповідний політик / популярна особистість просуває твердження, які респондент поділяє)

100 % у стовпчику	Олександр Вілкул	Віктор Медведчук	Анатолій Шарій	Арсеній Яценюк	Інна Богословська	Сергій Каплін	Сергій Лещенко	В'ячеслав
Ситуація навколо Олега Сенцова								
Олег Сенцов — терорист і радикал, якого спіймали на гарячому спецслужби Росії в Криму	11.4	10.4	7.8	6.7	3.3	0.0	6.6	16.4
Олег Сенцов — політичний в'язень, справу якого сфальсифікували спецслужби Росії в Криму	40.3	38.3	21.2	85.3	46.8	64.0	78.7	54.0
Важко сказати / Відмова	48.3	51.3	71.0	8.0	50.0	36.0	14.7	29.0
Виконання Україною / Росією Мінських домовленостей								
Україна не виконує Мінські домовленості, оскільки не бажає завершення війни на Донбасі	22.3	26.3	38.2	13.4	17.6	21.5	9.6	30.4
Росія не виконує Мінські домовленості, оскільки використовує війну на Донбасі для ослаблення України	33.0	40.4	16.6	72.5	51.0	46.6	79.9	31.9
Важко сказати / Відмова	44.7	33.3	45.2	14.1	31.4	31.8	10.5	37.0
Суд із «Газпромом»								
Україна припустилася помилки, коли почала судитися з Росією за газ. Унаслідок цього держава втратить доходи від транзиту газу в Європу	33.4	37.6	46.0	16.3	23.2	11.5	7.4	39.4
Україна зробила правильно, коли подала на «Газпром» у суд. Виграш справи довів, що Росія нав'язала невігідні газові контракти	21.1	31.7	2.4	75.7	42.5	53.4	77.9	38.8
Важко сказати / Відмова	45.5	30.8	51.6	8.0	34.3	35.0	14.7	21.9
Зміна АТО на ООС								
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі — ознака підготовки України до наступу проти «невизнаних республік»	32.2	23.2	35.3	23.6	14.1	15.6	10.4	14.9
Зміна Антитерористичної операції на Операцію об'єднаних сил на Донбасі зумовлена потребою стримувати російську агресію	21.7	40.0	18.4	44.9	30.3	43.1	51.4	38.9
Важко сказати / Відмова	46.1	36.8	46.3	31.5	55.6	41.3	38.2	47.4
Провокування Президентом загострення на Донбасі								
Президент Петро Порошенко спровокує нову війну на Донбасі, щоби скасувати президентські вибори	41.1	32.4	44.7	36.6	32.7	39.2	24.0	39.9
Звинувачення на адресу Порошенка у зриві виборів треба сприймати обережно, оскільки їх поширюють політичні суперники	21.1	36.1	8.6	48.1	26.9	21.1	46.0	25.9
Важко сказати / Відмова	37.8	31.5	46.7	15.3	40.4	39.7	30.0	35.9
Допомога Дональда Трампа Україні								
Президент США Трамп «обмінює» Україну на поступки Путіна в інших важливих питаннях	30.0	21.1	43.7	17.4	24.6	25.3	14.5	24.0

100 % у стовпчику	Олександр Вілкул	Віктор Медведчук	Анатолій Шарій	Арсеній Яценюк	Інна Богословська	Сергій Каплін	Сергій Лещенко	В'ячеслав
Президент США Трамп не зменшуватиме підтримку України у війні з Росією	18.6	36.2	7.1	46.8	28.4	51.4	60.9	35.9
Важко сказати / Відмова	51.4	42.7	49.2	35.7	47.0	23.3	24.6	40.7
Надання томосу								
Надання томосу про автокефальну церкву — передвиборча гра Президента Петра Порошенка, яка спровокує нове протистояння в суспільстві	45.7	56.4	49.6	23.0	38.3	42.1	16.2	47.9
Сприяння томосу про автокефальну церкву — це правильна політика, яка зробить Україну більш незалежною від Росії	12.8	13.6	4.7	51.6	22.5	18.1	54.4	29.9
Важко сказати / Відмова	41.5	30.0	45.7	25.4	39.2	39.8	29.3	22.9
Злочини праворадикальних організацій								
Злочини праворадикальних організацій покривають Президент, уряд та спецслужби	45.8	27.0	43.6	16.6	16.8	24.4	14.9	40.9
Злочини під прикриттям радикальної риторики часто скоюють агенти спецслужб Росії	9.3	32.6	11.0	60.3	22.9	28.1	57.4	28.9
Важко сказати / Відмова	44.8	40.4	45.4	23.0	60.2	47.5	27.7	31.9
Ініціатива Президента щодо вступу в ЄС / НАТО								
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це правильне та давно назріле рішення	17.1	17.5	4.3	47.7	25.5	24.3	53.4	30.9
Ініціатива Петра Порошенка щодо внесення прагнення України до вступу в НАТО та ЄС — це передвиборча технологія, й не більше того	60.0	59.9	74.8	45.0	55.8	55.3	38.1	60.9
Важко сказати / Відмова	22.9	22.6	20.9	7.3	18.7	20.4	8.5	9.7
Затримання Надії Савченко й інсценування вбивства Аркадія Бабченка								
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — спроба спецслужб відволікти суспільну увагу від провалів Петра Порошенка	43.0	56.1	57.1	18.6	45.8	50.2	24.0	49.9
Затримання Надії Савченко й інсценування замаху на Аркадія Бабченка — серйозні свідчення намірів Росії розхитати ситуацію в Україні	11.1	11.3	2.4	53.5	21.6	26.5	49.8	20.9
Важко сказати / Відмова	45.9	32.7	40.5	27.9	32.6	23.2	26.2	30.9
Переговори України з «ДНР» / «ЛНР»								
Мир на Донбасі можливий лише в разі прямих переговорів між Києвом і невизнаними республіками	61.3	54.8	50.9	33.8	24.2	70.0	42.4	55.9
Прямі переговори із сепаратистами — крок до миру на умовах Росії	17.0	21.4	13.2	42.8	23.2	6.1	40.9	23.9
Важко сказати / Відмова	21.7	23.7	35.9	23.4	52.5	23.9	16.7	21.9
Позиція Президента щодо свободи слова								

100 % у стовпчику	Олександр Вілкул	Віктор Медведчук	Анатолій Шарій	Арсеній Яценюк	Інна Богословська	Сергій Каплін	Сергій Лещенко	В'ячеслав
Президент України переслідує та придушує незалежні ЗМІ та політичних опонентів, які його критикують	67.0	67.0	72.5	33.7	38.9	56.3	46.5	55.8
Президент України у своїй політиці в цілому поважає принципи свободи слова	12.3	22.7	10.8	53.9	25.1	27.9	37.2	32.8
Важко сказати / Відмова	20.7	10.4	16.7	12.5	36.1	15.8	16.3	11.4
Економічна ситуація								
Українська економіка перебуває на межі глибокої кризи й падіння рівня життя	86.0	70.3	81.0	50.9	78.8	69.3	54.3	71.0
Ситуація в українській економіці складна, але повторення нової кризи навряд чи трапиться	5.3	11.7	6.4	39.2	19.0	21.4	35.0	14.4
Важко сказати / Відмова	8.7	18.0	12.6	9.9	2.2	9.3	10.6	14.6
Боротьба з корупцією								
Боротьба з корупцією — тривалий складний процес, на який Україні потрібні роки	12.0	11.2	22.9	29.2	9.5	5.0	23.1	15.2
Корупцію можна було б давно подолати, якби влада не захищала корупціонерів	80.8	82.6	72.8	59.1	90.5	95.0	76.9	78.8
Важко сказати / Відмова	7.2	6.1	4.3	11.7	0.0	0.0	0.0	6.1
Співробітництво з МВФ								
Україні слід виконати вимоги МВФ, зокрема щодо підвищення тарифів, щоб отримати кредит і врятувати економіку	3.5	17.1	17.0	26.6	5.7	2.7	17.7	14.2
Україні не слід узалежнюватися від Міжнародного валютного фонду та інших кредиторів іще більше	80.1	70.4	69.4	70.9	67.2	86.3	64.0	75.5
Важко сказати / Відмова	16.4	12.6	13.5	2.5	27.1	11.0	18.3	10.3

2.1 Найбільші загрози для незалежності України

Переважна більшість українців вбачає більше загроз для незалежності України серед внутрішніх причин, а не серед зовнішніх: 57 % респондентів вважають топ-загрозою корупцію у владі (діаграма 2.1.1). Майже вдвічі менше (32 %) говорять про гібридну війну з боку Росії. До топ-загроз також доцільно зарахувати популізм політиків (24 %), вплив олігархів (23 %), відсутність нових облич (22,5 %), еміграцію (19 %).

Діаграма 2.1.1

Що, на ваш погляд, на сьогодні найбільше загрожує незалежності України та її розвитку? (Не більше п'яти відповідей.)

Причому домінування внутрішніх причин простежується серед жителів усіх регіонів України (таблиця 2.1.). Зокрема, у всіх регіонах не менше 53 % назвали корупцію, а водночас дії Росії — не більше третини (24–36,5 % на Заході і в Центрі, 25–27 % на Півдні і Сході).

Таблиця 2.1.1

Що, на ваш погляд, на сьогодні найбільше загрожує незалежності України та її розвитку? (Не більше п'яти відповідей.)

(% серед усіх респондентів)

% у рядку Респондент міг обрати не більше п'яти відповідей		Захід	Центр	Півден ь	Схід
1	Корумпованість влади, через що вона не здатна провести ефективні реформи	52.6	57.8	58.5	59.6
2	Гібридна війна Росії проти України, в тому числі через активізацію діяльності проросійських сил	33.7	36.5	25.3	27.2
3	Популізм українських політиків	24.8	22.3	26.9	19.9
4	Залежність політичної та економічної системи від олігархів	17.1	21.7	27.7	26.3
5	Відсутність нових некорумпованих політиків, яким би довіряли громадяни	14.4	22.3	34.1	17.5
6	Відтік із України працездатних громадян	20.1	19.5	23.1	6.7
7	Неспроможність влади ефективно комунікувати свої дії	13.5	13.6	16.0	12.0
8	Втрата інтересу до України у світі	8.5	12.6	10.8	11.8
9	Небажання Заходу рвати зв'язки з Росією	8.1	12.3	11.8	9.1
10	Переважає серед опозиції проросійських політиків	10.4	11.9	9.0	8.1
11	Неготовність українців домовлятися між собою	6.0	9.0	16.0	7.1
12	Активізація праворадикальних та націоналістичних сил	6.4	9.1	9.4	14.4
13	Висвітлення ЗМІ подій в Україні переважно в негативних барвах, що підриває довіру громадян до власної держави	3.8	8.7	7.9	20.8
14	Закритість ЗМІ для критики влади та виступів опозиції	3.1	3.8	6.4	10.0
15	Аполітичність молоді	4.9	4.2	5.1	2.0
---	Інше	0.3	0.2	1.2	1.4
---	Важко сказати / Відмова відповідати	13.9	9.9	14.1	9.2

У таблиці 2.1.2 дані наведено серед окремих соціально-демографічних категорій населення.

Таблиця 2.1.2

Що, на ваш погляд, на сьогодні найбільше загрожує незалежності України та її розвитку? (Не більше п'яти відповідей.)

(% серед респондентів відповідної верстви)

% у рядку Респондент міг обрати не більше п'яти відповідей	Корумпованість влади	Гібридна війна Росії проти України	Популізм українських політиків	Залежність політики та економіки від олігархів	Відсутність нових некорумпованих політиків	Відтік із України працездатних громадян	Неспроможність влади ефективно комунікувати свої цілі	Втрата інтересу до України у світі	Небажання Заходу рвати зв'язки з Росією	Переважаючі серед опозиції проросійських політиків	Неготовність українців домовлятися між собою	Активізація праворадикальних та націоналістичних сил	Негативне висвітлення ЗМІ подій в Україні	Закритість ЗМІ для критики влади та виступів опозиції	Аполітичність молоді	Інше	Важко сказати / Відмова	Потенціал верстви*
Тип і розмір населеного пункту																		
- село (n=674)	53.5	35.9	19.8	20.8	21.7	18.5	14.9	13.2	10.5	9.9	8.3	9.2	6.2	4.0	5.9	0.0	14.7	33.8
- СМТ / маленьке місто (до 20 тис.) (n=268)	55.5	31.6	25.6	23.5	17.4	16.6	11.9	10.8	11.9	10.2	8.9	10.5	10.9	4.3	1.8	1.2	9.8	15.0
- середнє місто (20-99 тис.) (n=139)	61.7	34.6	39.5	31.0	19.3	8.3	16.5	3.6	10.8	10.8	8.9	14.2	10.9	4.2	2.0	2.9	9.9	13.3
- велике місто (100 тис. і більше) (n=945)	58.9	28.3	23.9	22.4	24.9	21.3	13.5	10.4	10.4	10.5	11.1	8.0	9.7	6.3	4.3	0.7	10.9	37.9
Гендерні верстви																		
- чоловік (n=737)	58.7	34.8	25.6	23.1	21.7	18.5	14.6	12.6	13.5	12.4	10.8	9.5	8.1	5.5	4.2	0.8	8.8	45.1
- жінка (n=1289)	55.3	29.2	22.3	22.2	23.1	19.2	13.4	9.6	8.3	8.5	8.8	8.9	9.3	4.7	4.4	0.5	14.6	54.9
Вікові верстви																		
- 18–29 років (n=294)	47.2	31.2	21.9	17.7	24.0	22.7	14.2	11.9	9.5	7.1	11.6	6.8	7.1	4.7	4.6	0.0	16.2	21.1
- 30–39 років (n=356)	57.4	35.8	24.5	21.9	19.1	19.4	15.1	9.0	12.1	13.7	8.6	8.3	9.3	5.5	4.3	0.4	11.0	18.5

% у рядку Респондент міг обрати не більше п'яти відповідей	Корумпованість влади	Гібридна війна Росії проти України	Популізм українських політиків	Залежність політики та економіки від олігархів	Відсутність нових некорумпованих політиків	Відтік із України працездатних громадян	Неспроможність влади ефективно комунікувати свої цілі	Втрата інтересу до України у світі	Небажання Заходу рвати зв'язки з Росією	Переважаання серед опозиції проросійських політиків	Неготовність українців домовлятися між собою	Активізація праворадикальних та націоналістичних сил	Негативне Висвітлення ЗМІ подій в Україні	Закритість ЗМІ для критики влади та виступів опозиції	Аполітичність молоді	Інше	Важко сказати / Відмова	Потенціал верстви*
- 40–49 років (n=342)	61.2	31.9	23.4	29.5	25.9	19.7	14.4	15.8	10.7	12.8	7.9	9.4	10.4	5.4	5.2	0.9	9.7	16.6
- 50–59 років (n=420)	60.1	33.8	28.2	21.8	25.2	20.3	15.5	8.4	9.8	10.5	11.7	11.9	7.7	4.5	5.2	1.1	7.4	17.7
- 60–69 років (n=336)	56.3	30.7	19.0	22.2	17.8	13.7	13.8	9.9	12.5	9.7	7.0	11.9	9.3	4.6	1.7	0.9	15.0	12.4
- 70+ років (n=278)	61.9	25.1	24.9	24.0	21.2	14.1	9.7	10.4	9.6	7.7	10.5	7.8	9.4	6.0	4.2	0.8	12.6	13.8
Освітні верстви																		
- неповна середня і нижча (n=152)	56.8	27.6	16.0	25.9	20.4	18.3	10.4	9.1	8.5	9.2	9.6	5.7	6.9	5.0	4.3	1.3	16.6	7.9
- повна середня (n=516)	53.8	32.4	22.0	22.3	23.1	20.8	14.1	11.9	11.9	9.0	10.3	10.6	6.5	5.1	5.0	0.8	11.0	26.1
- середня спеціальна (n=668)	57.8	30.8	25.4	24.0	24.6	16.2	16.9	10.5	10.3	9.6	7.6	11.0	11.5	5.4	3.7	0.5	13.4	32.0
- вища (n=687)	58.4	33.3	25.7	20.9	20.3	20.3	11.7	11.1	10.6	12.2	11.4	7.1	8.5	4.9	4.5	0.6	9.8	33.7
Лінгво-етнічні групи																		
- українськомовні українці (n=1051)	56.6	36.0	23.7	19.5	18.9	20.7	13.8	10.8	11.0	11.2	7.9	6.5	6.7	2.8	4.5	0.5	11.9	50.9
- російськомовні українці (n=778)	58.9	29.6	24.6	26.1	26.6	16.1	13.3	11.1	10.5	10.4	11.9	11.2	13.0	7.3	4.4	1.0	11.8	39.9
- російськомовні росіяни (n=75)	52.9	9.0	18.1	28.7	19.1	14.7	17.4	12.6	9.2	5.3	7.7	13.8	2.1	10.2	2.4	0.0	14.3	3.5
Основний рід занять																		
- робітник (промисловість, с/г) (n=338)	58.7	33.8	24.4	23.2	23.8	19.6	21.7	10.8	12.1	9.3	9.7	7.1	7.9	4.7	4.1	0.6	11.6	18.7
- службовець (n=155)	56.4	26.4	24.5	21.7	28.6	23.9	12.3	14.8	11.5	8.2	10.2	11.0	9.5	7.9	5.5	1.6	12.9	7.4

% у рядку Респондент міг обрати не більше п'яти відповідей	Корумпованість влади	Гібридна війна Росії проти України	Популізм українських політиків	Залежність політики та економіки від олігархів	Відсутність нових некорумпованих політиків	Відтік із України працездатних громадян	Неспроможність влади ефективно комунікувати свої цілі	Втрата інтересу до України у світі	Небажання Заходу рвати зв'язки з Росією	Переважання серед опозиції проросійських політиків	Неготовність українців домовлятися між собою	Активізація праворадикальних та націоналістичних сил	Негативне Висвітлення ЗМІ подій в Україні	Закритість ЗМІ для критики влади та виступів опозиції	Аполітичність молоді	Інше	Важко сказати / Відмова	Потенціал верстви*
- спеціаліст (n=294)	59.3	35.5	30.8	22.5	20.7	20.6	12.8	10.8	13.5	12.0	11.1	9.3	10.9	5.5	6.2	0.5	8.2	14.9
- індивідуальна зайнятість, підприємець, фермер (n=136)	49.2	34.8	27.3	22.1	15.8	16.5	8.9	15.5	15.5	16.1	7.5	12.9	9.5	3.2	1.0	0.6	10.5	7.1
- домогосподарка (n=233)	55.2	32.5	20.6	20.1	15.5	16.9	9.9	8.6	6.9	9.6	7.0	7.1	7.1	1.8	2.8	0.0	15.4	10.6
- на пенсії (n=654)	59.0	27.1	20.6	22.7	21.8	14.0	12.5	9.3	9.0	8.5	8.5	9.6	9.3	5.7	3.7	1.1	13.7	28.2
- учень, студент (n=55)	34.3	32.8	13.2	10.0	30.1	31.5	15.7	7.1	3.1	4.9	19.6	5.1	7.8	5.6	5.8	0.0	17.2	4.2
- безробітний (n=91)	58.8	34.5	18.6	30.7	27.2	18.5	10.1	17.6	12.5	16.5	8.2	7.6	6.5	7.8	4.9	0.0	8.6	5.0
Рівень добробуту родини**																		
- дуже низький (n=275)	59.2	30.4	25.3	20.1	24.6	19.4	11.0	9.3	8.5	9.9	7.6	6.8	7.1	3.2	4.7	1.0	12.9	12.4
- низький (n=862)	57.5	29.9	20.0	23.4	24.6	16.7	12.7	10.3	9.3	7.9	10.3	8.7	8.0	5.7	3.7	0.5	12.5	40.6
- середній (n=712)	55.7	32.5	27.0	23.0	19.2	20.2	16.4	13.0	11.9	11.3	9.3	10.2	9.4	4.6	4.7	0.8	11.9	37.3
- високий (n=127)	51.6	39.2	27.9	20.4	24.8	23.7	12.9	6.7	11.4	19.2	14.0	9.1	12.5	5.4	5.3	0.0	4.9	6.8

* Під потенціалом верстви розуміється частка жителів, яка до неї належить.

** «Дуже низький» — домогосподарства, яким не вистачає коштів навіть на їжу; «низький» — ті, яким вистачає коштів на харчові продукти, але на одяг уже не вистачає; «середній» — ті, яким вистачає коштів і на їжу, і на одяг, але яким не вистачає на придбання деяких дорогих речей (телевізор тощо); «високий» — ті, які можуть купувати деякі дорогі речі або можуть взагалі дозволити собі все.

2.2 Сфери відповідальності органів влади України

По-перше, переважна більшість громадян (63,5–74 %) досить правильно відносять зовнішню політику, безпеку до сфер відповідальності Президента (таблиця 2.2.1). По-друге, водночас, від чверті до половини громадян вважають Президента відповідальним у сферах, де його конституційні можливості більш обмежені. Зокрема, у ключовому для України питанні корупції 47 % покладають відповідальність саме на Президента. У випадку реформування економіки кожен третій (31 %) вважає відповідальним теж саме главу держави. По-третє, після Президента найчастіше відповідальність покладається на уряд / прем'єр-міністра. Особливо часто їх називали відповідальними за реформування економіки (52 %), підвищення тарифів (56 %, при цьому 24,5 % покладають відповідальність на Президента) та децентралізацію (37 %, при 27 % тих, хто називав Президента). Сумарно Президента / уряд / прем'єр-міністра більшість респондентів називали для практично всіх сфер, крім безпеки (де 45 % говорять про правоохоронні органи). По-четверте, симптоматичним для України є те, що не більше 8 % називали парламент відповідальним за певну сферу.

Таблиця 2.2.1

Хто, на вашу думку, перш за все відповідає за...

(% серед усіх респондентів)

100 % у стовпчику	Зовнішня політика	Війна на Донбасі	Реформування ЗСУ	Реформування правоохоронної системи	Реформування економіки	Боротьба з корупцією	Підвищення тарифів на ЖКП	Децентралізація	Безпека громадян
Президент	71.8	73.6	63.5	38.5	30.7	46.8	24.5	27.0	28.8
Уряд	10.8	8.8	17.8	20.0	34.7	21.5	37.0	25.7	11.4
Прем'єр-міністр	1.6	1.6	2.8	5.0	17.3	6.0	19.4	11.2	2.5
Парламент	3.6	2.6	3.9	5.0	7.8	6.3	7.8	6.7	2.5
Парламентська коаліція	0.5	1.1	0.6	1.0	1.4	1.2	1.1	1.6	0.6
Парламентська опозиція	0.5	0.3	0.1	0.7	0.8	0.6	0.4	0.3	0.6
Правоохоронні структури	0.3	0.6	2.0	22.0	0.3	7.9	0.3	0.4	45.0
Місцеві органи влади	0.2	0.3	0.1	0.1	0.2	0.5	3.2	8.0	1.4
Окремі депутати	0.3	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.4
Місцеві громади	0.1	0.2	0.0	0.1	0.3	0.1	0.3	2.4	0.7
Громадянське суспільство	0.6	0.7	0.3	0.4	0.3	1.1	0.3	0.3	0.6
Інше	0.8	1.3	0.4	0.5	0.7	1.3	0.7	0.2	0.2
Важко сказати / Відмова	8.9	8.8	8.5	6.6	5.6	6.6	5.0	16.1	5.2

2.3 Встановлення миру на Донбасі

Якщо говорити про окремо війну на Донбасі, то **найбільше українців** (майже половина, **46 %**) говорять, що встановлення миру **залежить від особисто Петра Порошенка** (діаграма 2.3.1). Трохи менше (**43 %**) говорять про **Володимира Путіна**. Ще 30 % говорять про в цілому українську владу, а 16,5 % — про в цілому російську владу.

Водночас, усі варіанти можна класифікувати на «в цілому Україна» (влада України, Петро Порошенко, армія, згуртованість населення тощо), «в цілому Росія» (влада Росії, Володимир Путін, влада «ДНР» / «ЛНР») та «в цілому Захід». Відповідно до отриманих результатів, 74 % українців принаймні почасти вважають, що встановлення миру залежить від України, 59 % — від Росії, 8 % — від Заходу.

Діаграма 2.3.1

Від кого перш за все залежить встановлення миру на Донбасі? (Не більше трьох відповідей.)

У всіх регіонах переважна більшість покладає відповідальність на Україну (таблиця 2.3.1). Причому навіть на Заході й у Центрі приблизно однакова кількість людей покладають відповідальність на Петра Порошенка і Володимира Путіна, водночас більше на українську владу в цілому, ніж на російську владу.

Таблиця 2.3.1

Від кого перш за все залежить встановлення миру на Донбасі? (Не більше трьох відповідей.)

(% серед усіх респондентів)

Респондент міг обрати не більше трьох відповідей		Захід	Центр	Південь	Схід
% у рядку					
	У цілому Україна	66.7	80.1	74.9	70.5
	У цілому Росія	55.6	63.3	59.7	51.3
	У цілому Захід	3.1	7.4	8.9	15.0
1	Від особисто Порошенка	40.0	51.6	44.9	45.7
2	Від особисто Путіна	43.7	48.4	36.4	40.2
3	Від української влади	34.9	27.3	34.2	22.1
4	Від російської влади	16.5	16.1	20.7	9.5
5	Від влади так званих ДНР та ЛНР	6.9	11.3	16.1	4.5
6	Від подолання корупції та задоволення власних інтересів політиків на війні	8.3	13.6	11.7	3.1
7	Від Заходу	3.1	7.4	8.9	15.0
8	Від єдності та згуртованості всіх українців	4.4	6.6	4.7	4.1
9	Від боєздатності української армії	4.3	6.6	2.4	4.0
10	Від громадянського суспільства України	3.3	3.8	3.4	6.2
11	Від дій волонтерів	0.3	0.8	0.9	1.8
---	Інше	0.9	0.3	0.6	2.7
---	Важко сказати / Відмова відповідати	12.9	5.2	12.5	12.1

Лише 13 % українців вважають, що Росія зацікавлена у встановленні миру на Донбасі. Не погоджуються з цим 56 %, а ще 30 % не визначилися зі своєю думкою.

Водночас, лише 14 % українців вважають, що українська влада має йти на поступки Володимиру Путіну для миру (з цим не згодні 53–56 %). Тільки 14–18 % громадян України згодні з тим, що для миру треба жертвувати територіями й частиною незалежності (не вважають так 56 %). А ще 26,5–33 % завагалися з відповіддю.

Діаграма 2.3.2

Встановлення миру на Донбасі

(% серед усіх респондентів)

Хоча очікувано із Заходу на Схід збільшується впевненість, що Росія прагне миру (з 7 % до 21 %) і що українській владі краще йти на поступки (з 11 % до 19 %) (таблиця 2.3.2). Разом із цим, з обох питань на Півдні і Сході майже половина респондентів не визначилася зі своєю думкою. Можливо, значною мірою це люди, які насправді готові на поступки заради миру, але, враховуючи нинішній дискурс у перебігу опитування, не захотіли говорити свою справжню думку, а обрали варіант ухилитися від прямої відповіді.

Менш очікувано із Заходу на Схід зменшується число тих, хто готовий йти на жертви територіями / незалежністю заради миру — з 23 % до 10 %.

Таблиця 2.3.2

Встановлення миру на Донбасі

(% серед усіх респондентів)

100 % у стовпчику	Захід	Центр	Південь	Схід
Чи зацікавлена Росія, на вашу думку, у встановленні миру на Донбасі?				
Так	7.0	15.1	12.6	21.0
Ні	72.8	61.7	41.1	39.2
Важко сказати / Відмова	20.2	23.2	46.3	39.8
Чи повинна українська влада піти на поступки Путіну, щоби встановити мир?				
Так	11.0	14.5	13.3	18.9
Ні	69.0	54.1	44.5	35.7
Важко сказати / Відмова	19.9	31.4	42.3	45.3
Чи готові ви йти на жертви заради встановлення миру та відмовлятися від територій чи частини незалежності				

України?				
Так	23.4	19.6	12.4	10.0
Ні	58.1	53.9	58.8	51.7
Важко сказати / Відмова	18.5	26.5	28.8	38.4

Загалом, у питаннях інформації щодо ситуації на Донбасі відносно найбільше українців довіряють у першу чергу волонтерам (27 %), речникам ЗСУ (23 %) і мешканцям прифронтових територій (19 %; діаграма 2.3.3).

Діаграма 2.3.3

Кого ви вважаєте авторитетним джерелом інформації про ситуацію на Донбасі? (Назвіть не більше п'яти.)

(% серед усіх респондентів)

2.4 Томос

На вересень 2018 року лише 28,5 % жителів України говорили, що вони знають, що таке томос (діаграма 2.4.1). Серед тих, хто знає, відносно найбільше (42 %) дізналися від ЗМІ.

Якщо на Заході України 43 % знають, що таке томос, то в Центрі — 30 %, на Півдні і Сході — лише 16–18 %.

Діаграма 2.4.1

Чи знаєте ви, що таке томос? І якщо знаєте, то коли ви про нього дізналися?

(% серед усіх респондентів)

Звідки ви дізналися про значення цього поняття?

(% серед тих, хто знає, що таке томос)

2.5 Користування соціальними мережами

Майже один із п'яти українців (18 %) користується зараз принаймні однією російською соціальною мережею (діаграма 2.5.1). При цьому на запитання про те, якою мережею вони користуються найчастіше, 7 % серед усіх респондентів назвали одну з російських мереж.

Найнижче користування російськими соціальними мережами — на Заході (13 %). Водночас в інших регіонах це 18–23 % населення.

Діаграма 2.5.1

% користуються російськими соціальними мережами

(% серед усіх респондентів)

Якою соцмережею ви користуєтеся найбільше в даний час?

(% серед усіх респондентів)

Трохи більше половини населення України (54 %) не вважає, що користування російськими соціальними мережами є небезпечним (діаграма 1.5.2). Вважають їх небезпечними 21 %. При цьому, якщо на Заході небезпеку вбачають 33 %, то в Центрі — уже 20 %, на Півдні і Сході — 10,5–15 %.

Серед тих, хто користується принаймні однією російською соціальною мережею, 18 % вважають їх небезпечними (не вважають 73 %). А серед некористувачів 22 % вважають їх небезпечними (проти 49 %).

Діаграма 2.5.2

Чи вважаєте ви, що користування російськими соцмережами «ВКонтакте», Mail.ru та «Однокласники» є небезпечним?

(% серед усіх респондентів)

■ Так ■ Ні ■ Важко сказати / Відмова

2.6 Повернення Віктора Медведчука в українську публічну політику

Близько половини респондентів (52 %) не змогли відповісти на запитання, хто перш за все сприяє поверненню Віктора Медведчука в публічну політику (діаграма 2.6.1). Відносно найбільше людей убачають у цьому «руку Кремля» (21 %), українських олігархів (15 %) і представників «сім'ї» Віктора Януковича (12 %). Менше людей говорили про Петра Порошенка (5,5 %) і Юлію Тимошенко (3 %).

Діаграма 2.6.1

Як ви вважаєте, хто перш за все сприяє поверненню Віктора Медведчука, Андрія Портнова та інших представників режимів Кучми-Януковича в українську політику та український інформаційний простір?

Віктор Медведчук у першу чергу сприймається як кум Володимира Путіна — так кажуть 35 % українців (Таблиця 2.6.1а). Але якщо на Заході й у Центрі таких людей 39,5–41 %, то на Півдні і Сході — 23–27,5 %.

Ще 13 % сприймають Віктора Медведчука як представника мінської Тристоронньої контактної групи (ТКГ), 10 % — як экс-голову президентської адміністрації Леоніда Кучми (й у випадку цих характеристик регіональні відмінності більш рівні).

Разом із цим, доцільно звернути увагу, що із Заходу на Схід з 1 % до 9 % зростає сприйняття Віктора Медведчука як того, хто ефективно звільняє полонених.

Таблиця 2.6.1а

Яка з характеристик Віктора Медведчука найбільше відповідає вашим особистим уявленням про нього?

(% серед усіх респондентів)

% у рядку Респондент міг обрати не більше двох відповідей		Україна в цілому	Захід	Центр	Південь	Схід
1	Він кум Путіна	34.8	41.3	39.5	27.5	22.7
2	Він представник Тристоронньої групи у Мінському процесі	12.8	10.5	14.8	13.6	10.6
3	Він экс-голова адміністрації Президента Кучми	10.3	11.7	7.8	8.4	17.3
4	Він той, хто ефективно сприяє звільненню українських полонених	4.6	1.3	4.4	6.2	8.7
5	Він виступає за мир будь-якою ціною, навіть через здачу інтересів держави України	3.7	4.5	3.7	1.6	6.5
6	Він прагне досягти миру, шкода, що його не слухають	2.5	0.9	2.6	3.0	4.9
7	Він той, хто ввів в українських ЗМІ цензуру у 2002–2004 роках через так звані темники	2.4	5.0	1.9	0.6	1.8
---	Інше	1.4	0.6	1.2	2.5	1.2
---	Важко сказати / Відмова	45.1	42.5	42.3	54.5	39.6

На рівні окремих областей або груп областей вибірки недостатньо для статистично надійних розрахунків. Однак на рівні тенденцій можна розраховувати в таких специфічних регіонах, як Донбас і Одеська область. Нижче в таблиці 2.6.1б дані наведено для окремо Донбасу й Одеської області.

Таблиця 2.6.1б

Яка з характеристик Віктора Медведчука найбільше відповідає вашим особистим уявленням про нього?

(% серед усіх респондентів)

% у рядку Респондент міг обрати не більше двох відповідей		Україна в цілому	Серед респондентів...	
			Донбас	Одеська область
1	Він экс-голова адміністрації Президента Кучми	10.3	32.0	11.8
2	Він кум Путіна	34.8	24.9	37.3
3	Він представник Тристоронньої групи у Мінському процесі	12.8	16.0	21.9

4	Він той, хто ефективно сприяє звільненню українських полонених	4.6	4.7	11.8
5	Він прагне досягти миру, шкода, що його не слухають	2.5	2.2	3.8
6	Він той, хто ввів в українських ЗМІ цензуру у 2002–2004 роках через так звані темники	2.4	2.0	0.5
7	Він виступає за мир будь-якою ціною, навіть через здачу інтересів держави України	3.7	1.6	2.1
---	Інше	1.4	1.8	2.6
---	Важко сказати / Відмова	45.1	29.6	39.1

Більш позитивне сприйняття Віктора Медведчука простежується саме у випадку, якщо респонденту подобається канал NewsOne (і меншою мірою це стосується «112»). По-перше, серед респондентів, які не вважають жоден із цих каналів таким, що просуває їхні ідеї, 49 % не змогли відповісти на запитання щодо Віктора Медведчука. А серед тих, хто дивиться NewsOne / «112» — тільки не більше чверті не змогли відповісти. По-друге, серед тих, хто дивиться NewsOne / «112», більше тих, хто сприймає Віктора Медведчука в більш нейтрально-позитивних інтерпретаціях.

Таблиця 2.6.2

Яка з характеристик Віктора Медведчука найбільше відповідає вашим особистим уявленням про нього?

(% серед респондентів залежно від того, чи вважають вони, що NewsOne і «112» просувають інтерпретації, які поділяє респондент)

	% у рядку Респондент міг обрати не більше 2-х відповідей	Жоден із цих каналів	Тільки NewsOne	Тільки «112»	Обидва
1	Він кум Путіна	33.1	25.7	51.0	50.5
2	Він представник Тристоронньої групи у Мінському процесі	10.8	37.4	23.3	28.4
3	Він экс-голова адміністрації Президента Кучми	9.8	11.8	13.0	14.8
4	Він виступає за мир будь-якою ціною, навіть через здачу інтересів держави України	3.4	11.8	5.6	2.1
5	Він той, хто ефективно сприяє звільненню українських полонених	3.1	15.8	10.6	28.3
6	Він той, хто ввів в українських ЗМІ цензуру у 2002–2004 роках через так звані темники	2.2	3.4	2.9	7.1
7	Він прагне досягти миру, шкода, що його не слухають	2.0	15.6	2.5	11.1
---	Інше	1.3	0.0	2.6	0.0
---	Важко сказати / Відмова	49.0	26.2	17.9	8.6

